

KOMMUNREVISIONEN

Bilaga 2: Kommunrevisionens redogörelse för granskningsarbetet 2022

1 Grundläggande granskning	4
1.1 Kommunstyrelsen	8
1.2 Överförmyndarnämnden	12
1.3 Valnämnden	13
1.4 Jävsnämnden	15
1.5 Gemensam nämnd för verksamhetsstöd	16
1.6 Utbildningsnämnden	18
1.6.1 Fördjupning inom grundläggande granskning: måluppfyllelse	19
1.7 Omvårdnadsnämnden	22
1.8 Socialnämnden	24
1.9 Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden	25
1.10 Samhällsbyggnadsnämnden	27
1.11 Kultur- och fritidsnämnden	28
1.12 Gemensam nämnd: Företagshälsovårdsnämnden	30
1.13 Gemensam nämnd för FoU Valfärd och Hjälpmedel,	31
2 Kommunens ekonomiska rapportering	33
2.1 Årsredovisning 2022 inklusive måluppfyllelse	33
2.1.1 Har årsredovisningen respektive delårsrapporten upprättats enligt gällande regelverk, normer och god redovisningssed?	33
2.1.2 Balans- och resultaträkning	35
2.1.3 Är resultatet förenligt med de mål som fullmäktige beslutat?	41
2.1.4 Uppfyller kommunen det lagstadgade balanskravet?	52
3 Fördjupad granskning	53
3.1 Granskning av ansvar, roller och befogenheter i politiska- och förvaltningsorganisationen	53
3.3 Samgranskning av hemsjukvård	64
3.4 Granskning av offentlighetsprincipen Stiftelsen fonden för större arbetarbostäder	68
3.4.1 Revisionsberättelse för stiftelsen Fonden för Större arbetarbostäder år 2022	68
3.5 Uppföljning granskning av donationsfonderna	70
3.6 Granskning av kommunkoncernens krisberedskap	71
4 Granskning bolag	74
4.1 Gävle Stadshus AB	74
4.2 Gävle Parkeringservice AB	75
4.3 AB Gavlegårdarna	77
4.4 Gavlefastigheter Gävle kommun AB	78
4.5 Gävle Hamn AB	80
4.6 Gävle Energi AB	81
4.7 Bomhus Energi AB	82
4.8 Gästrike Ekogas AB	83
4.9 Gästrike Vatten AB / Gävle Vatten AB	85
5 Stiftelser 2022	87
5.1 Donationsfonder	87

5.1.1	KPMGs granskning donationsfonder	87
5.2	Stiftelsen Större Arbetarbostäder	88
5.2.1	Revisionsberättelse för stiftelsen Fonden för Större arbetarbostäder år 2022	88
5.3	Stiftelsen Mindre Arbetarbostäder	89
5.4	Stiftelsen Forsbacka Bruk	90
5.5	De handikappades hus, Tullbomsgården	90
5.6	Bomhus Folkets Hus	90

1 Grundläggande granskning

Den grundläggande granskningen har omfattat samtliga enheter¹. Vi har granskat enheternas protokoll och följt verksamheterna. Dialogmöten/he- arings har varit viktiga aktiviteter i informationsinhämtandet. Vi har under 2022 granskat målstyrning, ekonomistyrning och intern kontroll samt risk- hantering. Utifrån granskningsresultatet har sedan dessa områden be- döms, mot respektive revisionskriterier (kommunallag, reglementen, kommunplan och anvisningar från kommunstyrelsen mm) utifrån en tre- gradig skala (se nedan).

Bedömningsbegrepp	Förklaring
Ändamålsenlig målstyrning Tillfredsställande ekonomistyrning Tillräcklig intern kontroll	Revisionskriterierna är i allt vä- sentligt uppfyllda. Det kan före- komma mindre avvikelser som behöver åtgärdas.
Inte helt ändamålsenlig målstyrning Inte helt tillfredsställande ekonomi- styrning Inte helt tillräcklig intern kontroll	Revisionskriterierna är inte helt uppfyllda. Det finns brister som behöver åtgärdas.
Inte ändamålsenlig målstyrning Inte tillfredsställande ekonomistyr- ning Inte tillräcklig intern kontroll	Revisionskriterierna är inte upp- fyllda. Det finns väsentliga brister som behöver åtgärdas. <i>Bristerna kan aktualisera frågan om anmärkning eller avstyrkt an- svarsfrihet</i>

En sammanställning av de bedömningar som gjorts redovisas på nästa sida. När det gäller de två gemensamma nämnderna under som region- ens revisorer granskar: Företagshäsovård och FOU Välfärd/Hjälpmiddel använder de begreppen delvis uppfyllt och uppfyllt i sina rapporter.

¹ Kommunstyrelsen, nämnderna, gemensamma nämnder, hel- och delägda bolag.

Granskad enhet	Målstyrning	Ekonomi- styrning	Intern kontroll
Kommunstyrelsen	Inte helt ändamåls- enlig	Tillfredsstäl- lande	Tillräcklig
Valnämnden	Inte helt ändamåls- enlig	Tillfredsstäl- lande	Inte helt till- räcklig
Överförmyndar- nämnd	Inte helt ändamåls- enlig	Tillfredsstäl- lande	Inte helt till- räcklig
Utbildningsnämnden	Ändamålsenlig	Tillfredsstäl- lande	Tillräcklig
Omvårdnads- nämnd	Inte helt ändamåls- enlig	Tillfredsstäl- lande	Tillräcklig
Arbetsmarknads- och funktions- rättsnämnden	Inte helt ändamåls- enlig	Tillfredsstäl- lande	Tillräcklig
Socialnämnd	Inte helt ändamåls- enlig	Inte helt tillfreds- ställande	Inte helt till- räcklig
Kultur- och fritids- nämnden	Inte helt ändamåls- enlig	Tillfredsstäl- lande	Tillräcklig
Samhällsbygg- nadsnämnden	Inte helt ändamåls- enlig	Tillfredsstäl- lande	Inte helt till- räcklig
Verksamhetsstöd	-	Tillfredsstäl- lande	-
Företagshälso- vård	Delvis uppfyllt	Delvis uppfyllt	Delvis uppfyllt
FOU Välfärd och Hjälpmedel	Delvis uppfyllt	Uppfyllt	Uppfyllt

Granskad enhet	Målstyrning	Ekonomi- styrning	Intern kontroll
AB Gavlegårdarna	Ändamålsenlig	Tillfredsställande	Tillräcklig
Bomhus Energi AB	-	Tillfredsställande	Tillräcklig
Gavlefastigheter AB	Ändamålsenlig	Tillfredsställande	Tillräcklig
Gästrike Ekogas AB	-	Inte helt tillfreds- ställande	Tillräcklig
Gävle Energi AB	Ändamålsenlig	Tillfredsställande	Tillräcklig
Gävle Hamn AB	Ändamålsenlig	Tillfredsställande	Inte helt till- räcklig
Gävle Parkeringsser- vice AB	Ändamålsenlig	Tillfredsställande	Tillräcklig
Gävle Stadshus AB	Ändamålsenlig	Tillfredsställande	Tillräcklig
Gästrike Vatten AB	Ändamålsenlig	Tillfredsställande	Tillräcklig

Revisorernas slutsatser utifrån bedömningarna per enhet blir att det fortsatt finns risker i målstyrningsmodellen och att den behöver utvecklas.

Revisorerna har senaste åren uttalat sig om kommunens styrmodell och målstyrning. Revisorernas summerande slutsatser från årets och tidigare granskningar är:

- En väsentlig del i styrningen har saknats genom att det vare sig funnits mål, indikator eller motsvarande gällande anställda/medarbetare, vilka är kommunkoncernens centrala resurs. Kompetensförsörjningen är en viktig fråga för ledningen att följa.
- Det är inte tydligt och transparent hur måluppfyllelsen bedöms. Detta gäller både den sammanvägda bedömningen målets uppfyllelse, men framför allt indikatorers utfall samt status. Följden blir både för oss och våra invånare en svårighet att förstå och tolka måluppfyllelsen.
- Det saknas närmare anvisningar på hur målanalysen ska genomföras och vad den ska innehålla. Konsekvensen blir att analyserna varierar i stor omfattning, allt från detaljerade och utförliga analyser till avsaknad av analys.

Vi anser att ovanstående områden är en brist i styrningen och redovisningen av måluppfyllelse är inte tillräckligt tydlig samt transparent.

Kommunen tillämpar sedan 2020 "tillitsbaserad styrning". Tilliten förutsätter tydliga ramar och mandat, inom vilka medarbetare och medborgare kan samarbeta relativt fritt och påverka arbetssätt och beslut. Men det finns alltid lagstiftning och regler som måste respekteras för att säkerställa likvärdighet i behandling av medborgare.

Prestationer måste alltid utvärderas, inte minst från den politiska huvudmannens sida. På så vis vet man om målen nås och att budgeten hålls. Tillit innebär inte att man ska sluta kontrollera, men däremot att man gör det mer selektivt och utifrån en närmare dialog med dem som ska rapportera.

Kommunstyrelsen ansvarar för styrning och uppföljning av enheternas arbete med intern kontroll. Nämnder och styrelser i kommunens aktiebolag, stiftelser och föreningar är ansvariga för den interna kontrollen i sina respektive verksamheter.

Under 2022 kan vi se förbättringar i ett mer aktivt deltagande från nämnder och styrelser i riskanalyserna inför beslut om internkontrollplanerna. Åtterrapporeringen under året har också förbättrats i vissa fall.

De brister vi ser är att det gamla föråldrade internkontrollreglementet gällde under 2022. Det reglementet har en mer begränsad syn på vad som ingår i intern kontroll.

Kommunstyrelsen har under 2022 genomfört ett arbete med att uppdatera det gamla internkontrollreglementet. Ett beslut om nya riktlinjer för intern kontroll fattades i kommunfullmäktige i december 2022. Implementering återstår under 2023. Det är först i internkontrollplanen för 2024 som de nya riktlinjerna får genomslag. De innebär en bredare syn på intern kontroll i enlighet med COSO-modellen.

Ekonomistyrningen fungerar enligt vår granskning i stort sett tillfredställande för de flesta enheter.

1.1 Kommunstyrelsen

Utifrån den grundläggande granskning som utförts, gör yrkesrevisorerna nedanstående bedömningar och rekommendationer:

Utifrån den grundläggande granskning som utförts gör yrkesrevisorerna nedanstående bedömningar och rekommendationer.

Yrkesrevisorerna tar nedan ställning till om verksamheten bedrivits på ett ändamålsenligt sätt, om ekonomistyrningen är tillfredsställande samt om den interna kontrollen är tillräcklig. Bedömningarna baseras på resultatet av revisionen inom de områden vi granskat.

Verksamhetens målstyrning

Yrkesrevisorerna bedömer styrelsens målstyrning som inte helt ändamålsenlig. Bedömningen avser styrelsens egen målstyrning. Bedömningen baseras på att verksamhetsplan och verksamhetsrapporter (delår 2 respektive helår) är upprättad och antagna av styrelsen. Verksamhetsrapporten per helår antogs vid ett senare datum än det styrelsen bestämt.

Verksamhetsplanens beskrivningar av mål, indikatorer samt dess målvärden ska vara desamma som kommunplanen. Vi konstaterar att flera målvärden inte överensstämmer med varandra. I verksamhetsplanen är beskrivningen av aktiviteter för vissa mål översiktlig och inte fullt ut konkretiserad. Detta gäller främst målet om kraftigt förbättrade resultat. Följden blir en svårighet att tolka vad styrelsen avser att utföra för aktiviteter kopplat till det aktuella målet.

Vi bedömer att verksamhetsplan och verksamhetsrapport inte överensstämmer med varandra när det gäller målet om kraftigt förbättrade resultat. I verksamhetsrapporten redovisas andra indikatorer än de ursprungliga i verksamhetsplanen. Därtill överensstämmer inte beskrivning av aktiviteter fullt ut. Förklaring till dessa ändringar framgår vare sig av protokoll eller uppgifter från sektor styrning och stöd. En ändring av verksamhetsplanen fordrar ett beslut av styrelsen.

Utfall redovisas för fyra av fem måls indikatorer. Vi konstaterar:

* För ett mål (kraftigt förbättrade resultat) redovisas utfall för andra indikatorer än de ursprungliga i verksamhetsplanen.

* För ett måls (en ekologiskt hållbar och klimatneutral kommun) indikatorer redovisas föregående års utfall och inte årets utfall. Föregående års

utfall redovisades även per delår 2. För redovisning av utfallet görs en hänvisning till annan uppföljning (miljöbokslut).

* Utfall redovisas för en indikator, både per delår 2 och för helår, fastän dess källa (extern undersökning) ännu inte presenterat sitt utfall.

* Utfall redovisas inte för sex indikatorer och det ges ingen förklaring till varför utfall inte redovisas. Det är en viss förbättring jämfört med föregående år då utfall inte redovisades för 10 indikatorer. Även då gavs ingen förklaring till varför utfall inte redovisas.

Sammantaget behöver styrelsen beskriva i verksamhetsrapporten varför utfall inte redovisas för indikator(er) samtidigt redovisa aktuellt utfall. På så sätt skulle verksamhetsrapporten bli tydligare och mera transparent. Vidare behöver styrelsen utreda huruvida vilka indikatorer som är relevanta för styrelsens målstyrning, särskilt när utfall inte redovisats på flera år. Vi menar att indikatorer behöver utgå ifrån styrelsens ansvar och uppgifter så att styrelsen kan ha rådighet över dem.

Vi konstaterar, likt föregående år, att analys av indikatorers utfall varierar, vissa är detaljerade medan de flesta analyser är ett konstaterande av utfallet. För flera indikatorer saknas helt en analys, och detta gäller både i verksamhetsrapport per delår 2 och för helår. Genom att inte analysera indikatorers utfall bedöms styrelsen inte följa sina egna anvisningar. Styrelsen behöver analysera dels indikatorers utfall, dels faktorer eller motsvarande som påverkat utfallen. Större avvikelser i utfallet behöver analyseras närmare så att relevanta åtgärder kan vidtas för att uppnå målvärdet.

Vi noterar att verksamhetsrapporten innehåller beskrivning av genomförda aktiviteter för varje mål. Även denna beskrivning varierar, allt från detaljerade till översiktliga beskrivningar. För vissa mål behöver beskrivningarna vara i högre grad en summering av årets aktiviteter, alltså mera konkret vad som utförts, i stället för vilka aktiviteter som ska göras framgent.

Enligt anvisningar ska måluppfyllelsen baseras på en sammanvägd bedömning av aktiviteter som genomförts under året och utfall samt status på indikatorer. Styrelsen bedömer att ett mål1 uppnås medan fyra mål2 uppnås delvis. Vi bedömer att styrelsens bedömning av måluppfyllelse för två mål3 inte följer anvisningarna eftersom bedömningen baseras på enbart genomförda aktiviteter. Samtidigt blir det otydligt hur styrelsen gjort sin bedömning av måluppfyllelsen för dessa två mål, i synnerhet för ena målet som uppnås fastän indikatorers utfall inte redovisas. Även blir styrelsens bedömning för ett tredje mål otydlig eftersom den bedöm-

ningen baseras på andra indikatorer än de ursprungliga i verksamhetsplanen. Förra årets kommentar kvarstår att styrelsen utveckla sin uppföljning så att verksamhetsrapporten för helår ger en mer rättvisande och fullständig bild av styrelsens måluppfyllelse.

När det gäller styrmodellen bedömer vi att den behöver utvecklas. I granskningen redovisas ett antal områden som bör ingå i styrelsens uppdrag att utveckla styrmodellen. Det främsta området som behöver utvecklas är anvisningarna som kompletterar styrmodellen, så att det blir tydligare och mera transparent hur måluppfyllelsen ska bedömas. Anvisningarna behöver i högre grad ange:

- * hur den sammanvägda bedömningen ska göras.
- * hur indikatorers utfall och status ska bedömas.
- * närmare anvisning vad analys av indikatorer ska innehålla.

Rekommendationer

- * se till att den sammanvägda bedömningen av måluppfyllelsen baseras på de aktiviteter som genomförts under året och indikatorers utfall samt status.
- * se till att uppföljning av mål och indikatorer redovisas i verksamhetsrapporten för helår för en samlad redovisning av måluppfyllelsen. Likaså att det utfall som redovisas för indikatorer är aktuellt och rättvisande.
- * se till att mer genomgående analysera samtliga indikatorers utfall.
- * se till att förklaring ges när dels utfall inte redovisas för indikator, dels när indikatorers utfall inte analyseras.
- * utveckla anvisningar för styrmodellen när det gäller den sammanvägda bedömningen, bedömning av indikatorers utfall samt status och analys av indikatorer.

Ekonomistyrning

Yrkesrevisorerna bedömer styrelsens ekonomistyrning som tillfredsställande. Bedömningen baseras på att styrelsens resultat håller sig inom den ekonomiska ramen från fullmäktige. Styrelsen gör ett överskott på 54,9 mnkr men resultatet är 143,7 mnkr lägre än budgeterat. Förklaringar till resultatet är dels lägre exploateringsresultat som beror på att försälj-

ningar skjutits framåt i tiden, dels medfinansiering till Trafikverket avseende Spängersleden och projektet Tolvforssskogen. Dessa förklaringar bedöms som rimliga.

Det finns en återkommande rapportering av det ekonomiska utfallet och styrelsen får även uppdaterade prognoser i samband med sammanträden.

Intern kontroll

Yrkesrevisorerna bedömer styrelsens interna kontroll som tillräcklig. Bedömningen avser styrelsens arbete med intern kontroll (riskanalys, internkontrollplan samt uppföljning av internkontrollplanen. Vår bedömning av styrelsens interna kontroll baseras på att internkontrollplan och internkontrollrapport har upprättats i enlighet med reglemente och antagits i styrelsen. Styrelsen har varit involverad i arbetet med framtagande av både riskanalys och intern kontrollplan genom prioritering av risker. Internkontrollplanen innehåller fullständiga beskrivningar för samtliga delar. Av internkontrollrapport framgår att alla risker följdes upp. I rapporten ges detaljerade och begripliga beskrivningar av vilka kontrollmoment som genomförts och resultatet av dem.

Vi bedömer att styrelsen uppfyllt sitt ansvar när det kommer till utveckling av kommunens system för intern kontroll genom att riktlinje för intern styrning och kontroll ersatt internkontrollreglementet. Riktlinjen har en tydligare koppling till COSO-modellen vilket vi ser positivt på.

När det gäller styrelsens roll som arkivmyndighet bedömer vi att det behöver framgå av reglementet att styrelsen är arkivmyndighet. Detta då reglementet fastslår ansvar och uppgifter. Vi bedömer att styrelsens tillsynsarbete behöver, utöver nämnder och bolag, också omfatta andra juridiska personers, exempelvis stiftelsers, arkivvård.

Rekommendationer

* Revidera reglementet så att det framgår att styrelsen är arkivmyndighet. Detta bör samordnas med övriga rekommendationer om att revidera reglementet.

* Bedriv tillsynsarbete av även andra juridiska personers, exempelvis stiftelsers, arkivvård.

1.2 Överförmyndarnämnden

Utifrån den grundläggande granskning som utförts, gör yrkesrevisorerna nedanstående bedömningar och rekommendationer.

Yrkesrevisorerna tar nedan ställning till om verksamheten bedrivits på ett ändamålsenligt sätt, om ekonomistyrningen är tillfredsställande samt om den interna kontrollen är tillräcklig. Bedömningarna baseras på resultatet av revisionen inom de områden vi granskat.

Verksamhetens målstyrning

Yrkesrevisorerna bedömer nämndens målstyrning som inte helt ändamålsenlig. Bedömningen baseras på att nämndens analys av indikatorernas utfall är översiktlig och inte begriplig.

Nämnden saknar målvärden för samtliga av sina indikatorer. Detta innebär att en analys är svår att göra. Även utfall saknas för många indikatorer. Avsaknaden av utfall och målvärde innebär att det är svårt att göra jämförelse med tidigare år, då detta saknades även föregående år. Det är svårt att se hur nämnden har gjort bedömningen om att indikatorn har statusuppfyllelse eller inte, när utfall och målvärde saknas. Det går dock att utläsa en viss förbättring av statusuppfyllelse jämfört med föregående år.

Jämförelsen av indikatorers utfall visar, totalt sett, att årets utfall och status dock är en förbättring jämfört med föregående år.

Rekommendationer

Yrkesrevisorerna rekommenderar nämnden att utveckla arbetet med indikatorer så de blir konkreta, mätbara och realistiska samt tydligt kopplar till de mål de är avsedda att mäta måluppfyllelsen av. Nämnden behöver utveckla målstyrningen så att målvärden framgår för indikatorerna.

Ekonomistyrning

Yrkesrevisorerna bedömer nämndens ekonomistyrning som tillfredsställande. Bedömningen baseras på att nämnden har en budget i balans. Nämnden tar upp ekonomiska månadsrapporter för beslut löpande och uppdaterar prognoserna i samband med detta. Utifrån en analytisk granskning av nämndens resultaträkning, anses förklaringen till avvikelse mot budget vara rimlig. Vi noterar att nämndens resultat håller sig inom den ekonomiska ramen från kommunfullmäktige.

Detaljgranskning sker i samband med granskningen av Gävle kommuns finansiella rapporter. Eventuella iakttagelser från detaljgranskningen kommer att redovisas i granskningsrapporten för Gävle kommuns årsredovisning.

Årets resultat uppgår till 0,6 mnkr, vilket motsvarar ett överskott på 0,6 mnkr. Överskottet beror på lägre kostnader för ställföreträdare, dock har nämnden ett något högre utfall på övriga kostnader än budgeterat. Detta beror på att kostnaden för Optio och Emmia är högre än budgeterat. Ett högre utfall på intäkter beror på att nämnden har återsökt mer medel än beräknat från Migrationsverket.

Intern kontroll

Yrkesrevisorerna bedömer nämndens interna kontroll som inte helt tillräcklig. Bedömningen baseras på ingen adekvat förklaring kan utläsas om varför risker inte har följts upp. Endast två risker redovisas i internkontrollrapporten, och dessa styr mot finansiell rapportering. Vid tidigare rapportering hade risken som kopplar mot verksamheten ingen avvikelse. Detta kan antas vara en förklaring till varför den inte har följts upp per helår. Detta kan dock inte ses som en anledning till att inte följa upp risken. Vi noterar att det är svårt att se hur riskerna kopplar till målstyrningen. Ej heller finns risken angående attestrutiner av arvoden och utlägg med i rapporten per helår, den finns inte heller med i rapporten för delår 2. Det går således inte att utläsa att denna risk har följts upp.

Rekommendationer

Yrkesrevisorerna rekommenderar nämnden att se till så att riskanalysen kopplar till de kommunövergripande målen samt de nämndspecifika målen för att säkerställa måluppfyllelsen.

1.3 Valnämnden

Utifrån den grundläggande granskning som utförts gör yrkesrevisorerna nedanstående bedömningar och rekommendationer.

Yrkesrevisorerna tar nedan ställning till om verksamheten bedrivits på ett ändamålsenligt sätt, om ekonomistyrningen är tillfredsställande samt om den interna kontrollen är tillräcklig. Bedömningarna baseras på resultatet av revisionen inom de områden vi granskat.

Verksamhetens målstyrning

Yrkesrevisorerna bedömer nämndens målstyrning som inte helt ändamålsenlig. Bedömningen baseras på att verksamhetsplan och verksamhetsrapporter godkänts av nämnden. Samtliga verksamhetsrapporter (delår 1, delår 2 och helår) har godkänts senare än den tidplan som kommunstyrelsen fastställt. Vi konstaterar att nämndens ena mål uppnås och måluppfyllelsen för det baseras enbart på genomförda aktiviteter. Det andra målet uppnås delvis och baseras på en sammanvägd bedömning av indikatorns utfall och genomförda aktiviteter. Vi bedömer att rätt status inte redovisas på indikatorn. Likaså konstaterar vi att indikatorns utfall inte analyseras, vilket inte är i enlighet med kommunstyrelsens anvisningar. Analys av indikator/indikatorers utfall är en central del i nämndens målstyrning för att verifiera i vilken utsträckning genomförda aktiviteter fått genomslag och om aktiviteter behöver justeras. I verksamhetsrapport per helår redovisas en detaljerad beskrivning av årets arbete. Verksamhetsrapporten är i berörda delar (båda målstyrning & måluppfyllelse och ekonomistyrning) inte genomarbetad, detta behöver åtgärdas i kommande verksamhetsrapporter.

Rekommendationer

- * Se till att rätt status anges för indikator/indikatorers utfall.
- * Se till att analysera indikator/indikatorers utfall.
- * Anpassa nämndens sammanträdesplanering till kommunstyrelsens tidplan och anvisningar avseende målstyrning och intern kontroll.

Ekonomistyrning

Yrkesrevisorerna bedömer nämndens ekonomistyrning som tillfredsställande. Bedömningen baseras på att nämndens resultat håller sig inom den ekonomiska ramen från kommunfullmäktige. Nämnden gör ett överskott på 0,4 mnkr och förklaringen till den positiva avvikelser mot budget är rimlig. Överskottet beror enbart på högre statsbidrag från Valmyndigheten än budgeterat. Det finns en återkommande rapportering av det ekonomiska utfallet och nämnden får även uppdaterade prognoser i samband med nämndsammanträden.

Intern kontroll

Yrkesrevisorerna bedömer nämndens interna kontroll som inte helt tillräcklig. Bedömningen baseras på att nämnden är delaktig i framtagande av både riskanalys, som grund för internkontrollplan, och risk- och sårbarhetsanalys för valet. Risk- och sårbarhetsanalysen bedöms som en

relevant åtgärd. Internkontrollplan och internkontrollrapport per helår har upprättats i enlighet med internkontrollreglemente och antagits i nämnd. Däremot är internkontrollrapport antagen senare än det fastställda datumet i kommunstyrelsens tidplan. Den är heller inte klarmarkerad i Stratsys, vilket är ett krav i kommunstyrelsens instruktioner. Enligt internkontrollrapporten är samtliga kontrollmoment genomförda utan avvikelse. Vi konstaterar att internkontrollrapport per delår respektive per helår är i princip identiska sett till beskrivningar avseende kontrollmoment. Det innebär att i internkontrollrapport per helår beskrivs kommande aktiviteter till varje kontrollmoment i stället för en slutlig summering av genomförda aktiviteter. Enligt vår uppfattning behöver internkontrollrapporten per helår innehålla en slutlig redovisning av årets arbete med internkontrollplanen. Sammantaget behöver nämnden stärka sin uppföljning av internkontrollplanen.

Rekommendationer

* Säkerställ att internkontrollrapport per helår ger en slutlig redovisning av uppföljning av internkontrollplanen.

1.4 Jävsnämnden

Jävsnämndens uppdrag är att fatta beslut enligt miljöbalken och plan- och bygglagen där samhällsbyggnadsnämnden på grund av jäv inte kan fatta beslut. Det är i de ärenden som berör nämndens egna verksamheter. Då nämndens verksamhet är liten, skrivs endast denna sammanfattning från yrkesrevisorernas sida och ingen fullständig rapport.

Jävsnämnden har bara fyra sammanträden/år (mar, maj, okt, dec). Det innebär att beslut om planer och rapporter inte kan synkroniseras med inlämningsdatum till kommunstyrelsen utan att beslut i vissa fall fattas senare.

Revisorerna har haft ett dialogmöte med nämnden under hösten 2022.

Verksamhetens målstyrning

Nämndens verksamhetsplan antogs i nämnden i enlighet med kommunstyrelsens anvisningar. I verksamhetsplanen beskrivs budget, mål och politiska uppdrag. Nämnden har tre nämndspecifika mål vilka är oförändrade jämfört med föregående år. Målen saknar konkreta, mätbara och realistiska indikatorer och aktiviteter som grund till att bedöma måluppfyllelsen för nämndens respektive mål.

Kommunstyrelsens anvisningar anger att nämnden ska följa upp målstyrning och måluppfyllelse under året i en verksamhetsrapport för delår 2 samt för helåret. Nämndens verksamhetsrapporter antogs i nämnden och klarmarkerades enligt den tidplan kommunstyrelsen fastställt.

Ekonomistyrning

Nämnden har under året haft en budgetram på 0,35 mnkr och redovisar ett överskott på 91,7 tkr. En budget i balans har beslutats i nämnden och ekonomi tas upp löpande.

Intern kontroll

Vi noterar att internkontrollplan 2022 togs i nämnden i november 2022, det vill säga ett år för sent. Vidare ser vi att nämndens riskanalys 2021 fastställdes i mars 2022, då riskanalys för 2022 borde varit den som fastställdes och varit underliggande när beslut om internkontrollplan 2022 fattades.

Nämnden har under året följt upp internkontrollplanen per delår 2 samt per helår. Internkontrollrapporten antogs i nämnden i enlighet med kommunstyrelsens anvisningar. Den risk i som finns i planen är "Att tjänstemän på Sektor Livsmiljö fattar beslut som egentligen skulle ha fattats av jävsnämnden". I nämndens internkontrollrapport delår 2 samt helår saknas uppföljning av risken.

Rekommendationer

Revisorerna rekommenderar nämnden att se över rutinen så att internkontrollplan med underliggande riskanalys för respektive verksamhetsår tas inför det verksamhetsår den avser.

Revisorerna rekommenderar nämnden att resultatet av uppföljningen av den interna kontrollen sker med utgångspunkt från antagen plan och därmed i enlighet med Gävle kommuns internkontrollreglemente 7§.

1.5 Gemensam nämnd för verksamhetsstöd

Denna nämnd är en samverkan mellan Gävle, Sandviken, Hofors och Ockelbo kommuner. Nämnden startades 2015 och organiserades så att Gävle kommun var huvudman för nämnden och att resurser sköts till från övriga kommuner via fakturering. Nämnden består av respektive kommunstyrelseordförande och mötena har samordnats med Gästrikerådets sammanträden.

En deltidstjänst inom IT-avdelningen vid Gävle kommun fanns under några år för nämndens arbete. Efter en pensionering har de senaste åren ingen specifik personalresurs funnits.

De förtroendevalda revisorerna från Gävle, Sandviken, Hofors och Ockelbo granskar den gemensamma nämnden för verksamhetsstöd. Samverkan i konkreta frågor sker i avtalsform för olika typer av verksamhetsstöd mellan två eller flera av de ingående kommunerna. Det handlar om IT-drift, personalsystem, telefoni eller andra gemensamma verksamhetssystem. Nämnden har samverkat kring utvecklingen av en gemensam e-tjänsteplattform.

Diskussioner har förts om att lägga ner nämnden och enbart ha en avtalssamverkan, när detta blev lagligt för kommuner för några år sedan. Då var tanken att samverkan skulle fortsätta på tjänstemannanivå, men nämnden finns fortfarande kvar.

Utifrån den grundläggande granskning som utförts gör yrkesrevisorerna nedanstående bedömningar och rekommendationer.

Yrkesrevisorerna tar nedan ställning till om verksamheten bedrivits på ett ändamålsenligt sätt, om ekonomistyrningen är tillfredsställande samt om den interna kontrollen är tillräcklig. Bedömningarna baseras på resultatet av revisionen inom de områden vi granskat.

Verksamhetens målstyrning

Då nämnden haft en mycket liten verksamhet under året finns ingen målstyrning att bedöma.

Ekonomistyrning

Yrkesrevisorerna bedömer nämndens ekonomistyrning som tillfredsställande. Bedömningen baseras på att tilldelade resurser inte förbrukats, då ingen ny verksamhet beslutats eller bedrivits.

Intern kontroll

Då nämnden haft en mycket liten verksamhet under året finns ingen intern kontroll att bedöma.

1.6 Utbildningsnämnden

Utifrån den grundläggande granskning som utförts gör yrkesrevisorerna nedanstående bedömningar och rekommendationer.

Yrkesrevisorerna tar nedan ställning till om verksamheten bedrivits på ett ändamålsenligt sätt, om ekonomistyrningen är tillfredsställande samt om den interna kontrollen är tillräcklig. Bedömningarna baseras på resultatet av revisionen inom de områden vi granskat.

Verksamhetens målstyrning

Yrkesrevisorerna bedömer nämndens målstyrning som ändamålsenlig. Bedömningen baseras på att nämndens verksamhetsplan antogs i nämnden 2021-12-15. I verksamhetsplanen beskrivs budget, mål, indikatorer och som ska genomföras under verksamhetsåret. Nämnden förhåller sig till samtliga av kommunfullmäktiges fem övergripande mål. Nämnden bryter inte ner övergripande mål till egna nämndmål och har samma mål som föregående år. Samtliga av årets mål mäts genom indikatorer och nämndens bedömning av måluppfyllelse baseras på en sammanvägning av det arbete som genomförts under året och utfall samt status på indikatorer. Nämndens analys av indikatorernas utfall är detaljerad och begriplig. Nämnden analyserar indikatorernas utfall, vilket följer anvisningarna.

Nämndens verksamhetsrapport för delår 2 antogs 2022-09-28 i nämnden, dock klarmarkerades den i Stratsys 2022-10-06. I rapporten lämnar nämnden prognos för om indikatorerna inom respektive mål förväntas uppnås eller ej. Nämnden lämnar ingen prognos för måluppfyllelsen för helåret. Det är heller inget krav enligt anvisningarna.

Ekonomistyrning

Yrkesrevisorerna bedömer nämndens ekonomistyrning som tillfredsställande. Bedömningen baseras på att nämnden har en budget i balans. Nämnden tar upp ekonomiska månadsrapporter för beslut löpande och uppdaterar prognoserna i samband med detta. Utifrån en analytisk granskning av nämndens resultaträkning, anses förklaringen till avvikelse mot budget vara rimlig. Vi noterar att nämndens resultat håller sig inom den ekonomiska ramen från kommunfullmäktige.

Detaljgranskning sker i samband med granskningen av Gävle kommuns finansiella rapporter. Eventuella iakttagelser från detaljgranskningen kommer att redovisas i granskningsrapporten för Gävle kommuns årsredovisning.

Årets resultat uppgår till 45,3 mnkr, vilket är en avvikelse mot årsprognosen som gjordes vid delår 2. Nämndens årsprognos beräknades då till ett överskott på 30 mnkr. Överskottet beror bland annat på att intäkterna avviker positivt med 25,1 mnkr. Fyra statsbidrag bidrar till ökade intäkter för nämnden. Inom grundskolan, gymnasieskolan och särskolan avviker personalkostnader positivt och det bidrar till det överskott som nämnden uppvisar. Investeringsbudgeten har ej heller utnyttjats till fullo. Utifrån en analytisk granskning av nämndens resultaträkning, anses förklaringen till avvikelse mot budget vara rimlig.

Intern kontroll

Yrkesrevisorerna bedömer nämndens interna kontroll som tillräcklig. Bedömningen baseras på att internkontrollplanen baseras på nämndens riskanalys. Riskanalysen har ej beslutats i nämnden men har varit med som underlag när nämnden antog internkontrollplanen. Detta innebär att nämnden tagit del av samtliga risker som är identifierade i riskanalysen i samband med att internkontrollplanen beslutades.

Internkontrollplanen innehåller fullständiga beskrivningar av: risker, risknivåer, kontrollmoment, kontrollmomentsansvariga och periodicitet.

I rapport per helår ges en rimlig förklaring till varför en risk i internkontrollplanen inte har följts upp under året. Beskrivningar av uppföljning av risker är detaljerad och begriplig.

1.6.1 Fördjupning inom grundläggande granskning: måluppfyllelse

En analys av utvecklingen av måluppfyllelse sedan 2020 för målet Kraftigt förbättrade resultat i Gävles skolor har genomförts.

Måluppfyllelse helår - kraftigt förbättrade resultat i Gävles skolor – analys 2020 - 2022

Indikator	Utfall	Målvärde	Utfall	Status	Målvärde	Utfall	Status
	2020	2021	2021	2021	2022	2022	2022
1 Antal inskrivna barn/årsarbetare i förskolan (kommunala förskolor)	-	5,25	5,4		5,25		
2 Förskolan utmanar och stimulerar barnens matematiska utveckling	70%	75 %	70 %		80 %	69 %	
3 Matematiskt tänkande i förskoleklass, andel elever som antas nå målen i åk 3	86,3%	87 %	74 %		88 %	73,4 %	
4 Taluppfattning åk 1, andel elever som når mellan eller hög nivå	91,1%	92 %	93 %		93 %	92 %	
5 Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesprovet i matematik, kommunala skolor	-	69 %			65 %	62 %	
6 Elever i åk 6 med lägst betyget E i matematik, kommunala skolor	84,1%	85,8 %	86,8 %		88 %	82,7 %	
7 Elever i åk 9 med lägst betyget E i matematik, kommunala skolor	87,1%	87,5 %	87,9 %		88,2 %	88,9 %	
8 Genomsnittlig betygspoäng i svenska som andraspråk i åk 9, kommunala skolor		7,5	7,8		8	9,7	
9 Elever i gymnasieskolan med lägst betyget E i matematik 1, kommunala skolor,	95,6%	97,3 %	94,1 %		95,6 %	83,6 %	
10 Elever i åk 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, kommunala skolor	69,8%	72,5 %	69,4 %		72,5 %	65,6 %	
11 Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor	83,2%	84 %	83,7 %		85 %	85,2 %	
12 Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom tre år, kommunala skolor	71%	72 %	71,9 %		73 %	71 %	

Målet Kraftigt förbättrade resultat i Gävles skolor infördes 2020.

Indikatorer förskola

Indikatorn inskrivna barn/årsarbetare i kommunala förskolor kan inte utvärderas då den saknar utfall 2020 och 2022. År 2021 låg utfallet högre än målvärdet.

Förskola utmanar och stimulerar barnens matematiska utveckling har utfallsmässigt legat stilla dessa tre år runt 70%. Målvärdena nås inte. Indikatorn bygger på en självbedömning från förskolorna och då den är osäker kommer den att tas bort 2023.

Indikatorer åk 1 - 6

Taluppfattning åk 1, andel elever som når mellan eller hög nivå ökade något 2021, men har sänkts något 2022. Målvärdet 2022 uppnås inte.

Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesprovet i matematik, kommunala skolor. Utfall saknas 2020 och 2021 (pandemiåren). Utfallet är lika med målvärde 2022.

Elever i åk 6 med lägst betyget E i matematik, kommunala skolor. Utfallet ökade från 2020 till 2021 men har minskat 2022 och då nås inte målvärdet.

Indikatorer åk 9

Elever i åk 9 med lägst betyget E i matematik, kommunala skolor. Utfallet har successivt ökat och målvärdena har uppfyllts 2021 och 2022.

Genomsnittlig betygspoäng i svenska som andraspråk i åk 9, kommunala skolor tillkom 2021. Betygspoängen har ökat och målvärdena uppnåtts 2021 och 2022.

Elever i åk 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, kommunala skolor har sjunkit från 69,8% till 65,6% (- 4,2 procentenheter). Målvärdena har inte uppnåtts 2021 och 2022. Detta förklaras i verksamhetsrapporten med den i Gävle höga andelen elever med anpassad studiegång, årskurs 9 nära 9% att jämföra med rikssnittet 4,2%. Dessa elever läser inte alla ämnen och kan därmed inte nå kunskapskraven i alla ämnen. Av verksamhetsrapporten framgår också att närvaron i grundskolan inte når upp till målvärdet, vilket sannolikt också påverkar resultaten.

Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor ökade något mellan 2020 och 2021 och har 2022 ökat med 1,5 procentenheter till 85,2 % (andel elever efter sommarskolan).

Indikatorer gymnasieskola

Elever i gymnasieskolan med lägst betyget E i matematik 1, kommunala skolor har sjunkit kraftigt från 95,6% 2020 till 87,6% (- 8 procentenheter) under åren 2020 till 2022. I statistik visas att andelen med betyget F icke godkänt resultat ökat kraftigt, medan det inte finns någon djupare analys vad detta beror på. Det kan konstateras att närvaron i gymnasieskolan inte når upp till målvärdet, vilket sannolikt påverkar resultaten.

Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom tre år, kommunala skolor har legat konstant.

I Utbildningsnämndens verksamhetsrapport för 2022 finns många olika parametrar analyserade. Här citeras slutsatsen: "Utifrån analysen av bakgrundsfaktorer finns inget som indikerar att eleverna i Gävle borde ha lägre resultat än i riket, fortsatt fokus måste därför vara på förbättring av resultaten för alla elevgrupper. Fokus behöver breddas från gymnasiebehörigheten att även gälla andelen som når kunskapskraven i alla ämnen samt att även förbättra meritvärdet."

Sammanfattningsvis kan konstateras att:

- Indikatorerna inom förskolan gör att förskolans utveckling mot målet är svårvärderad.
- Inom grundskolan åk 1 - 6 når ingen av indikatorerna sitt målvärde 2022 och utvecklingen har varit konstant eller sjunkit.
- Indikatorerna för åk 9 har gällande matematik och betyg för svenska 2 en positiv utveckling. Behörigheten till gymnasiets yrkesprogram har förbättrats och resultaten efter sommarskolan uppfyller målvärdet för 2022.
- Indikatorn för åk 9 gällande andel elever som uppnår kunskapskraven i alla ämnen har sjunkit kraftigt med 4,2 procentenheter under perioden 2020 - 2022. Detta förklaras med en hög andel elever med anpassad studiegång (läser inte alla ämnen) och sannolikt även av den höga frånvaron.
- Indikatorerna för gymnasieskolan visar kraftigt sjunkande resultat i matematik 2020 – 2022, även denna utveckling kan vara påverkad av hög frånvaro.
- Genomströmningen i gymnasiet inom 3 år har legat konstant.

Måluppfyllelsen för Kraftigt förbättrade resultat i Gävles skolor har på några punkter förbättrats, men utvecklingen har till viss del stått stilla och resultaten försämrats på flera punkter. Att andelen elever som uppnår kunskapskraven i alla ämnen sjunkit kraftigt är en signal om att orsakerna till den stora andelen elever med anpassad studiegång behöver analyseras. Likaså behöver frånvaron följas upp av nämnden.

1.7 Omvårdnadsnämnden

Utifrån den grundläggande granskning som utförts gör yrkesrevisorerna nedanstående bedömningar och rekommendationer.

Yrkesrevisorerna tar nedan ställning till om verksamheten bedrivits på ett ändamålsenligt sätt, om ekonomistyrningen är tillfredsställande samt om

den interna kontrollen är tillräcklig. Bedömningarna baseras på resultatet av revisionen inom de områden vi granskat.

Verksamhetens målstyrning

Yrkesrevisorerna bedömer nämndens målstyrning som inte helt ändamålsenlig. Bedömningen baseras på att verksamhetsplan och verksamhetsrapporter godkännts av nämnden och upprättade i enlighet med kommunstyrelsens anvisningar. Vi konstaterar att målet "trygghet, sammanhållning och en välfärd att lita på i kommunen" uppnås delvis. Alla indikatorer med undantag för en uppnås delvis. Årets utfall jämfört med tidigare år visar på en försämring för varje indikator. Vi delar nämndens uppfattning att förklaringar till denna försämring behöver utredas närmare. Vidare konstaterar vi att målet "ett klimatneutralt Gävle 2023" uppnås vilket är en förbättring jämfört med föregående år (uppnåddes delvis 2021). Måluppfyllelsen för båda mål baseras på en sammanvägd bedömning av indikatorers utfall och genomförda aktiviteter. Nämndens analys av indikatorers är utfall detaljerad och begriplig. Aktiviteter beskrivs i verksamhetsplanen på ett översiktligt sätt, däremot är redovisning i verksamhetsrapport per helår av genomförda aktiviteter detaljerad. Vi bedömer att det inte på ett tydligt sätt går att följa arbetet med aktiviteterna från verksamhetsplanen till verksamhetsrapporten.

Föregående års bedömning kvarstår att nämnden behöver arbeta vidare med sin målstyrning. Likaså att det finns en risk i att nämnden förlitar sin uppföljning av indikatorer på en extern brukarundersökning. Ovan handlar om att formulera ytterligare indikator(er) för att följa upp myndighetsutövningen enligt socialtjänstlagen (SoL) och verksamheten enligt hälso- och sjukvårdslagen (HSL). Att nämnden hörsammat vår bedömning ser vi positivt på genom de åtgärder som vidtagits för att lyfta hälso- och sjukvårdsfrågorna inom sektorn och utveckla mål samt indikatorer till verksamhetsplan 2023.

Rekommendation

* Definiera och konkretisera aktiviteter i verksamhetsplanen så att de blir uppföljningsbara under året.

* Fortsätt arbetet med att utveckla mål och indikatorer så att de omfattar hela nämndens verksamhet.

Ekonomistyrning

Yrkesrevisorerna bedömer nämndens ekonomistyrning som tillfredsställande. Bedömningen baseras på att nämndens resultat håller sig inom den ekonomiska ramen från kommunfullmäktige. Nämnden gör

ett överskott på 26,8 mnkr och förklaringen till den positiva avvikelser mot budget är rimlig. Det finns en återkommande rapportering av det ekonomiska utfallet och nämnden får även uppdaterade prognoser i samband med nämndsammanträden.

Intern kontroll

Yrkesrevisorerna bedömer nämndens interna kontroll som tillräcklig. Bedömningen avser nämndens arbete med intern kontroll (riskanalys, internkontrollplan samt uppföljning av internkontrollplanen). Bedömningen baseras på att internkontrollplan och internkontrollrapport har upprättats i enlighet med reglemente och antagits i nämnd. Internkontrollplanen kompletterades med kontrollmoment under våren. En förbättring jämfört med föregående år, vilket vi ser positivt på, är att internkontrollplanen och internkontrollrapporter innehåller fullständiga beskrivningar av kontrollmoment och ansvarig för varje kontrollmoment. Periodiciteten för genomförande och uppföljning av kontrollmoment är tätare, vilket är i enlighet med tidigare lämnad rekommendation till nämnden. Nämnden är delaktig i framtagande av riskanalysen men den är inte godkänd av nämnden, vilket revisionen rekommenderade förra året.

1.8 Socialnämnden

Utifrån den grundläggande granskning som utförts gör yrkesrevisorerna nedanstående bedömningar och rekommendationer.

Yrkesrevisorerna tar nedan ställning till om verksamheten bedrivits på ett ändamålsenligt sätt, om ekonomistyrningen är tillfredsställande samt om den interna kontrollen är tillräcklig. Bedömningarna baseras på resultatet av revisionen inom de områden vi granskat.

Verksamhetens målstyrning

Yrkesrevisorerna bedömer nämndens målstyrning som inte helt ändamålsenlig. Bedömningen baseras på att det inte går att på ett tydligt sätt i alla delar följa arbetet med måluppfyllelse från verksamhetsplanen till verksamhetsrapporten. Aktiviteterna saknas till stor del i verksamhetsplanen. Nämndens fokusområden redovisas inte tydligt i uppföljningen och delar av analysen av utfallet av indikatorerna saknas.

Rekommendation

Att nämnden definierar och konkretiserar aktiviteter i verksamhetsplanen så att de blir uppföljningsbara under året samt att utfall av indikatorer analyseras genomgående.

Ekonomistyrning

Yrkesrevisorerna bedömer nämndens ekonomistyrning som inte helt tillfredsställande. Bedömningen baseras på att nämnden, trots ett ramtillskott på 23% eller 105 mnkr föregående år och som 2022 finns kvar som en utökad ram, inte klarat fullmäktiges ram 2022.

Prognos vid delår 2 var ett nollresultat, men vid årsskiftet var underskottet -17,5 mnkr, trots att statsbidragen blivit 7,6 mnkr högre än budgeterat. Den underliggande problematiken är många dyra externa placeringar.

En av kommunstyrelsen initierad utredning har gjorts under året och utmynnat i en information i nämnden i december om en handlingsplan för att minska kostnaderna 2023 - 2024.

Intern kontroll

Yrkesrevisorerna bedömer nämndens interna kontroll som inte helt tillräcklig. Bedömningen baseras på att nämnden varit delaktig i framtagandet av riskanalys, beslutat om internkontrollplan där riskanalysen fanns med som underlag till beslutet. Beskrivningarna är tydliga av risker, risknivåer, kontrollmoment, kontrollmomentansvariga och periodicitet.

Internkontrollrapporten beskriver resultatet av kontrollerna. Dessa har genomförts dels i september, dels efter årsskiftet. Där konstaterades att två områden inte fungerade: utbetalningar till uppdragstagare och kompetensförsörjning. I båda fallen har åtgärder vidtagits.

I rapporten per helår ges också en adekvat förklaring till att en risk inte följts upp.

Vid den årliga avrapporteringen fanns dock ingen redovisning av resultatet av de av nämnden beslutade extra kontrollerna gällande externa placeringar vid HVB utanför ramavtal. Direktupphandlade HVB-placeringar utgör en stor del av de externa placeringarna. Bristande kontroller innebär både kvalitativa risker och risker för skadeståndskrav från upphandlade ramavtalsleverantörer.

Rekommendation

Att genomföra de extra kontrollerna som beslutades i nämnden avseende externa placeringar utanför ramavtal.

1.9 Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden

Utifrån den grundläggande granskning som utförts gör yrkesrevisorerna nedanstående bedömningar och rekommendationer.

Yrkesrevisorerna tar nedan ställning till om verksamheten bedrivits på ett ändamålsenligt sätt, om ekonomistyrningen är tillfredsställande samt om den interna kontrollen är tillräcklig. Bedömningarna baseras på resultatet av revisionen inom de områden vi granskat.

Verksamhetens målstyrning

Yrkesrevisorerna bedömer nämndens målstyrning som inte helt ändamålsenlig. Bedömningen baseras på att måluppfyllelsen till största del enbart baseras på genomförda aktiviteter som inte går att härleda till verksamhetsplanen för uppföljning. Nämnden har gjort ett aktivt val att i årets verksamhetsplan inte definiera vilka aktiviteter som verksamheten ska genomföra under året för respektive mål.

Det är bara ett av nämndens mål som har indikatorer med mätbara målvärden som visar faktiskt utfall. Nämndens resterande fem mål saknar alltså indikatorer med mätbara målvärden och/eller utfall. Yrkesrevisorerna har svårt att bedöma nämndens måluppfyllelse.

Ekonomistyrning

Yrkesrevisorerna bedömer nämndens ekonomistyrning som tillfredsställande. Bedömningen baseras på nämndens ledning, styrning och uppföljning gällande ekonomi för 2022.

Nämnden tar upp ekonomiska månadsrapporter för beslut löpande och uppdaterar prognoserna i samband med detta. Nämndens resultat håller sig inte inom den ekonomiska ramen från kommunfullmäktige. Nämndens underskott på -6,9 mnkr utgör 0,6 % av nämndens ekonomiska ram på 1 075,2 mnkr. Utifrån en analytisk granskning av nämndens resultaträkning synes nämndens förklaring till avvikelse mot budget vara rimlig.

Vi noterar att ett tillfälligt budgettillskott på +25 mnkr som nämnden fått under respektive år 2021 och år 2022, inte inneburit att budgetramen höjts med motsvarande för 2023.

Intern kontroll

Yrkesrevisorerna bedömer nämndens interna kontroll som tillräcklig.

Bedömningen baseras på att nämnden bedöms varit fullt delaktig i arbetet med riskanalys 2022. Resultatet av uppföljningen av den interna kontrollen har skett med utgångspunkt från antagen plan och därmed i enlighet med Gävle kommuns internkontrollreglemente 7§. Nämnden har även förbättrat periodiciteten avseende åiterrapportering.

Rekommendationer

Uppföljning av tidigare granskningar se sidan 17 i den grundläggande granskningsrapporten

Rekommendationer 2022 se sidan 19 i den grundläggande granskningsrapporten.

1.10 Samhällsbyggnadsnämnden

Utifrån den grundläggande granskning som utförts gör yrkesrevisorerna nedanstående bedömningar och rekommendationer.

Yrkesrevisorerna tar nedan ställning till om verksamheten bedrivits på ett ändamålsenligt sätt, om ekonomistyrningen är tillfredsställande samt om den interna kontrollen är tillräcklig. Bedömningarna baseras på resultatet av revisionen inom de områden vi granskat.

Verksamhetens målstyrning

Yrkesrevisorerna bedömer nämndens målstyrning som inte helt ändamålsenlig. Bedömningen baseras på att nämnden helt saknar indikatorer och konkreta, mätbara aktiviteter kopplade till ett av sina mål för uppföljning, vilket gör det svårt för yrkesrevisorerna att bedöma måluppfyllelsen.

Nämndens övriga fyra mål har konkreta, mätbara och realistiska indikatorer som tydligt kopplar till det mål de är avsedda att mäta måluppfyllelsen av.

För nämndens samtliga mål saknar aktiviteterna en konkretisering i planen som gör aktiviteterna mätbara så att de på så sätt kan mäta måluppfyllelsen.

Ekonomistyrning

Yrkesrevisorerna bedömer nämndens ekonomistyrning som tillfredsställande. Bedömningen baseras på nämndens ledning, styrning och uppföljning gällande ekonomi för 2022.

Nämnden tar upp ekonomiska månadsrapporter för beslut löpande och uppdaterar prognoserna i samband med detta. Nämndens resultat håller sig inte inom den ekonomiska ramen från kommunfullmäktige. Nämndens underskott på -28,1 mnkr utgör 8,5 % av nämndens ekonomiska ram på 330,7 mnkr.

Den största negativa avvikelsen inom nämndens verksamheter är vinterväghållningen med -20,5 mnkr mot budget på +/- 0 kr. Nämndens största

utmaning för att nå en ekonomi i balans är just kostnader för vinterväghållning då den varierar mellan åren och är därmed svårprognostiserad. Utifrån en analytisk granskning av nämndens resultaträkning, anses förklaringen till avvikelse mot budget vara rimlig.

Nämndens kommunbidrag förändrades under året genom tillskott och omfördelning på totalt +7,1 mnkr vilket ingår i kommunbidraget i nämndens resultaträkning. Det ursprungliga budgeterade kommunbidraget var 323,6 mnkr.

Intern kontroll

Yrkesrevisorerna bedömer nämndens interna kontroll som inte helt tillräcklig. Bedömningen baseras på att resultatet av uppföljningen av den interna kontrollen inte skett med utgångspunkt från antagen plan och därmed inte i enlighet med Gävle kommuns internkontrollreglemente 7§.

Det är ett kontrollmoment som saknas i rapporten och avser risken: Företagare får ej den kontroll som de betalar för. Vi kan se i nämndens riskanalys att sannolikheten för att risken inträffar bedöms som stor och konsekvenserna bedöms som medelstora. Nämnden har även i sin riskanalys bedömt de befintliga kontrollerna för risken som mycket effektiva.

I övrigt bedöms nämnden varit fullt delaktiga i arbetet med riskanalys 2022. Nämnden har förbättrat periodiciteten avseende åiterrapportering.

För att säkerställa måluppfyllelsen kopplar nämndens riskanalys, internkontrollplan samt internkontrollrapport till de kommunövergripande målen, vilka är de samma som målen för nämnden.

Rekommendationer

Uppföljning av tidigare granskningar – sida 16 i den grundläggande granskningsrapporten.

Rekommendationer 2022 – sida 16 i den grundläggande granskningsrapporten.

1.11 Kultur- och fritidsnämnden

Utifrån den grundläggande granskning som utförts gör yrkesrevisorerna nedanstående bedömningar och rekommendationer.

Yrkesrevisorerna tar nedan ställning till om verksamheten bedrivits på ett ändamålsenligt sätt, om ekonomistyrningen är tillfredsställande samt om den interna kontrollen är tillräcklig. Bedömningarna baseras på resultatet

av revisionen inom de områden vi granskat.

Verksamhetens målstyrning

Yrkesrevisorerna bedömer nämndens målstyrning som inte helt ändamålsenlig. Bedömningen baseras på att måluppfyllelsen till största del enbart baseras på genomförda aktiviteter som inte går att härleda till verksamhetsplanen för uppföljning. Ett flertal aktiviteter saknar dessutom en konkretisering som gör aktiviteterna mätbara så att de på så sätt kan mäta måluppfyllelsen.

Det är bara ett av nämndens fem mål som har konkreta, mätbara och realistiska indikatorer som tydligt kopplar till det mål de är avsedda att mäta måluppfyllelsen av. Nämndens resterande fyra mål saknar alltså indikatorer med mätbara målvärden och utfall. Yrkesrevisorerna har svårt att bedöma nämndens måluppfyllelse.

Ekonomistyrning

Yrkesrevisorerna bedömer nämndens ekonomistyrning som tillfredsställande. Bedömningen baseras på nämndens ledning, styrning och uppföljning gällande ekonomi för 2022.

Nämnden tar upp ekonomiska månadsrapporter för beslut löpande och uppdaterar prognoserna i samband med detta. Nämndens resultat håller sig inom den ekonomiska ramen från kommunfullmäktige. Nämndens överskott på +3,9 mnkr utgör 1,0 % av nämndens ekonomiska ram på 360,3 mnkr.

Nämndens kommunbidrag förändrades under året genom tillskott och omfördelning på totalt +8,7 mnkr vilket ingår i kommunbidraget i nämndens resultaträkning. Det ursprungliga budgeterade kommunbidraget var 351,6 mnkr.

Intern kontroll

Yrkesrevisorerna bedömer nämndens interna kontroll som tillräcklig.

Bedömningen baseras på att nämnden bedöms varit fullt delaktiga i arbetet med riskanalys 2022. Resultatet av uppföljningen av den interna kontrollen har skett med utgångspunkt från antagen plan och därmed i enlighet med Gävle kommuns internkontrollreglemente 7§. Nämnden har även förbättrat periodiciteten avseende åiterrapportering.

För att säkerställa måluppfyllelsen kopplar nämndens riskanalys, internkontrollplan samt internkontrollrapport till de kommunövergripande målen, vilka är de samma som målen för nämnden.

Rekommendationer

Uppföljning av tidigare granskningar – se sidan 14 i den grundläggande granskningsrapporten

Rekommendationer 2022 – se sidan 15 i den grundläggande granskningsrapporten

1.12 Gemensam nämnd: Företagshälsovårdsnämnden

I Företagshälsovårdsnämnden ingår följande medlemmar: Region Gävleborg, Bollnäs, Gävle, Ockelbo, Ovanåker, Hudiksvall, Nordanstig, Sandviken, Söderhamn och Hofors. Nämnden har Region Gävleborg som huvudman.

Samtliga ingående medlemmar har förtroendevalda revisorer som granskar nämnden. Region Gävleborg har PwC som yrkesrevisorer och de hanterar även denna gemensamma nämnd. Revisorerna har haft två möten under året med nämnden.

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Region Gävleborg genomfört en grundläggande granskning av Företagshälsovårdsnämnden för verksamhetsår 2022.

Granskningens syfte är att ge regionens och berörda kommuners revisorer ett underlag till uttalande i revisionsberättelsen.

I granskningen besvaras följande övergripande revisionsfråga:

Har Företagshälsovårdsnämndens förvaltning skett på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt med tillräcklig intern kontroll.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att:

Företagshälsovårdsnämndens förvaltning inte till fullo har skett på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt med tillräcklig intern kontroll.

Nedan ses bedömning för varje revisionsfråga. För fullständiga bedömningar se respektive revisionsfråga i rapporten eller det avslutande avsnittet "Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor".

<u>Revisionsfrågor</u>	<u>Bedömning</u>
Mål och planering	Delvis uppfyllt
Rapportering och uppföljning	Delvis uppfyllt
Måluppfyllelse	Delvis uppfyllt
Intern kontroll	Delvis uppfyllt
Prognossäkerhet	Delvis uppfyllt
Hantering av särskilda fullmäktigeuppdrag	Ej tillämplig

1.13 Gemensam nämnd för FoU Välfärd och Hjälpmedel,

Medlemmar i den gemensamma nämnden är Region Gävleborg och samtliga kommuner i Gävleborgs län. Huvudman för nämnden är Region Gävleborg.

Samtliga ingående medlemmar har förtroendevalda revisorer som granskar nämnden. Region Gävleborg har PwC som yrkesrevisorer och de hanterar även denna gemensamma nämnd. Revisorerna har haft två möten med nämnden.

Nämnden startade 2015 och omfattade från början även bredbandsnätet RegNet och HELGE-biblioteken, en samverkan mellan folkbiblioteken och länsbiblioteket inom Region Gävleborg.

I december 2018 beslutade kommunfullmäktige att godkänna ett nytt reglemente för den gemensamma nämnden. Det innebar att RegNet och även HELGE-biblioteken togs bort från nämndens verksamhet och att den samverkan bedrivs i annan form. Kvar finns FoU Välfärd som ska sprida nya forskningsresultat inom välfärdssektorn och hjälpmedelsverksamheten.

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Region Gävleborg genomfört en grundläggande granskning av gemensam nämnd för FoU Välfärd och Hjälpmedel SAM för verksamhetsår 2022.

Granskningens syfte är att ge regionens och berörda kommuners revisorer ett underlag till uttalande i revisionsberättelsen.

I granskningen besvaras följande övergripande revisionsfråga:

Har den gemensamma nämndens förvaltning skett på ett ändamålsenligt

och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt med tillräcklig intern kontroll?

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att:

Den gemensamma nämndens förvaltning har skett på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt med tillräcklig intern kontroll.

Nedan ses bedömning för varje revisionsfråga. För fullständiga bedömningar se respektive revisionsfråga i rapporten eller det avslutande avsnittet "Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor".

<u>Revisionsfrågor</u>	<u>Bedömning</u>
Mål och planering	Uppfyllt
Rapportering och uppföljning	Delvis uppfyllt
Måluppfyllelse	Uppfyllt
Intern kontroll	Uppfyllt
Prognossäkerhet	Uppfyllt
Hantering av särskilda fullmäktigeuppdrag	Ej tillämplig

2 Kommunens ekonomiska rapportering

I Kommunallagen ges revisorerna uppdraget att granska:

- Hur medborgarnas gemensamma resurser förvaltas
- Hur den ekonomiska rapporteringen speglar kommunens, de enskilda nämndernas och bolagens ekonomi
- Hur årsredovisningen återger den totala bilden inklusive delägd verksamhet, kommunalförbund och stiftelser

2.1 Årsredovisning 2022 inklusive måluppfyllelse

2.1.1 Har årsredovisningen respektive delårsrapporten upprättats enligt gällande regelverk, normer och god redovisningssed?

Sammanfattning räkenskapsrevision

Inledning

Vi har utfört granskning av helårsrapporten för Gävle kommun för perioden 2022-01-01—2022-12-31. Det är styrelsen som har ansvaret för att upprätta och presentera denna helårsrapport i enlighet med lag om kommunal bokföring och redovisning. Vårt ansvar är att uttala en slutsats om denna helårsrapport grundad på vår granskning.

Granskningens inriktning och omfattning

Vi har utfört vår granskning i enlighet med Standard för kommunal räkenskapsrevision, samt enligt god revisionsred för kommuner i Sverige. Det innebär att den varit så ingående och omfattande som god sed vid detta slag av granskning kräver.

Granskningen syftar till att ge underlag för en bedömning om räkenskaperna ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat och ekonomiska ställning samt om årsredovisning är upprättad i enlighet med Lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och god redovisningssed i kommunal verksamhet.

Slutsats

Grundat på vår granskning i tillämpliga delar har det inte kommit fram några omständigheter som ger oss anledning att anse att årsredovisningen för Gävle kommun inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed i övrigt.

Avvikelser från regelverk och god redovisningssed

Gällande regelverk

Kommunallagen (KL) 11 kap 16 - 21 §§

Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR).

Normer och god redovisningssed

Rådet för Kommunal Redovisning (RKR) är normerande organ och har utgett 19 rekommendationer, delvis omarbetade med anledning av den nya lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Avvikelser från regelverk och god redovisningssed

RKR R1 Bokföring och arkivering

Kommunen har inte anpassat redovisningen till RKR R1 Bokföring och arkivering. Enligt uppgift pågår arbete med framtagande av systemdokumentation med behandlingshistorik.

6 kap 2–3 §§ lag om kommunal bokföring och redovisning

Balansräkningen innehåller posten justeringsposter eget kapital, vilket är en tillagd delpost.

Revisionens bedömning av avvikelser från regelverk och god redovisningssed

RKR R1 Bokföring och arkivering – bedömning

Avvikelsen från rekommendationen RKR R 1 Bokföring och arkivering anges. Enligt Styrning och stöd Gävle pågår ett arbete för att ta fram detta men det är inte slutfört. Avvikelsen har kommenterats av revisionen sedan bokslut 2015 och har även påtalats i granskningen av ekonomisystemet Agresso 2014. Kommunen redogör för ovan avvikelse i årsredovisningen.

6 kap 2-3 §§ lag om kommunal bokföring och redovisning – bedömning

När det gäller utformningen av balansräkningen och informationen om justeringsposter eget kapital, kan detta förtydligas ytterligare i not kommande år. Motivet till delposten är att man vill redovisa utgående och ingående balans för eget kapital med samma belopp, där det tydligt framgår separat vilka justeringar som gjorts.

Tidplan

Avstämning har gjorts med SG Ekonomi innan rapport lämnats till revisorerna.

Kommunstyrelsen fattade beslut om årsredovisningen 11 april, inom lagstadgad tid (senast 15 april). Revisorerna har sitt sammanträde för behandling av granskningen av årsredovisningen, ställningstagande till godkännande av årsredovisningen samt underskrift av revisionsberättelsen 26 april 2023.

2.1.2 Balans- och resultaträkning

Granskning av poster i balansräkningen och resultaträkningen har utförts enligt riskanalys. För poster med förhöjd risk samt poster till väsentliga belopp har en utökad detaljgranskning utförts.

Granskning av väsentliga resultatposter

Slutsatsen är att verksamhetens intäkter i allt väsentligt är korrekt redovisat och kostnader har granskats utan väsentliga iakttagelser. Nedan redovisas det vi noterat som mest väsentligt för räkenskapsåret.

Riktade statsbidrag

Särskilt fokus har legat på riktade statsbidrag då vi i vår riskanalys bedömt att det föreligger en risk i räkenskapspåståendena riktighet och avklipp. Kontroller har skett mot beslut från bidragsgivaren samt inbetalningsavier från bank för att kontrollera att intäkterna existerar. Vi har kontrollerat att kommunen har intäktsfört statsbidragen i takt med att förpliktelse som är angivna i villkor från bidragsgivare uppfylls.

Periodiseringskontroll har skett av väsentliga belopp på nämndnivå. Kontroller har skett mot beslut från bidragsgivaren och utifrån det har bedömning av syftet med bokningen skett, om kommunen har bokfört transaktionen som skuld i och med att det föreligger en skyldighet att betala tillbaka ej förbrukade medel eller om bokningen har skett i syfte att periodisera intäkter.

Exploateringsintäkter

Exploateringsintäkter har granskats genom att stickprovsvis hämta in ett urval av avtal och stämma av mot bokförd intäkt och bedöma huruvida kommunen har eventuella fortsatta åtaganden eller förpliktelser som bör beaktas i redovisningen.

Skatteintäkter

Vi har granskat redovisningen av skatteintäkter genom verifiering mot underliggande dokument och beräkningar. Den preliminära kommunalskatten för 2022 baseras på eget skatteunderlag från 2020 med regeringens fastställda uppräkningsstal för år 2021 och 2022. Beloppet har vi verifierat mot Skatteverkets redovisningsräkning för preliminära medel 2022. Vad

gäller preliminär slutavräkning innevarande år samt slutavräkningsdifferens föregående år, har vi stämt av totala beloppet mot Skatteverkets slutavräkning för 2021 samt mot slutlig prognos från SKR för skatteavräkning 2022. Våra kontrollberäkningar av detta visar att redovisade skatteintäkter är upptagna till rätt belopp i årsredovisningen. Vår bedömning är att Gävle kommuns redovisning av skatteintäkter följer rekommendationen från RKR och därmed redovisas enligt god redovisningssed.

Generella statsbidrag och utjämning

Vi har granskat redovisningen av generella statsbidrag och utjämning genom verifiering mot underliggande dokument. Slutliga belopp för återkommande bidrag, dvs. inkomstutjämning, kostnadsutjämning, regleringsavgift, införandebidrag samt LSS-utjämning fastställs via beslut från Skatteverket. Vad gäller fastighetsavgifter, som även de är återkommande, kompletteras den beslutade utbetalningen med en prognos via SKR.

Kontroller har skett mot beslut från bidragsgivaren samt inbetalningsavier från bank för att kontrollera att intäkterna existerar. Vi har kontrollerat att kommunen har intäktsfört statsbidragen i takt med att förpliktelse som är angivna i villkor från bidragsgivare uppfylls.

Utöver de återkommande bidragen finns fyra tillfälliga bidrag:

Statsbidrag:	mnkr:
Skolmiljarden	13,7
Ökad bemanning sjuksköterskor särskilda boenden	5,9
Kriget i Ukraina	2,3
Ökade kostnader för finansiering	2,1

Vi har verifierat samtliga tillfälliga statsbidrag mot beslut och fördelning till Gävle kommun.

Vår bedömning är att Gävle kommuns redovisning av generella statsbidrag och utjämning följer rekommendationen från RKR och därmed är de redovisade enligt god redovisningssed.

Personalkostnader

Den mest väsentliga delen i kostnadsmassan är personalkostnader. En substansanalytisk granskning har utförts avseende förväntan i ökade kostnader baserat på antal anställda och sedvanlig genomsnittlig löneökning. Vi har även hämtat in underlag från Skatteverket på deklarerade bruttolöner och stämt av mot redovisningen.

Utökad detaljgranskning har skett avseende pensionskostnader genom avstämning mot beräkning från KPA Pension.

Väsentliga förändringar i enskilda kostnadsslag mellan åren har följts upp på intervjubasis.

Vi har noterat att kostnader för semesterlön inte allokeras löpande på den enhet som ska belastas. Detta utgör ingen avvikelse utifrån vårt uppdrag att granska räkenskaperna, men kan vara värt att poängtera då det kan försvåra styrning och ledning.

Pensionskostnader

Granskning har skett mot underlag erhållet från KPA Pension. Kommunen har i årsbokslutet beställt en extern beräkning från KPA gällande pensionsavsättning för de anställda samt förtroendevalda. Denna har beaktats i årsbokslutet i sin helhet. Då extern och aktuell beräkning har inhämtats är vår bedömning att ändrade livslängdsantaganden är beaktade.

Under 2021 tecknade kommunen ett avtal om en försäkringslösning uppgående till en kostnad på -717 mnkr inklusive löneskatt. Avtalet innebar en inlösen av vissa pensioner som intjänats före 1998. Dessa pensioner är inte, enligt gällande redovisningslagstiftning för kommuner, bokförda som en skuld i balansräkningen utan återfinns i stället såsom en ansvarsförbindelse. Det innebär att hela summan redovisades som en kostnad i kommunens resultaträkning år 2021. Vi kan inte se någon effekt i form av lägre kostnader till följd av avtalet om försäkringslösningen. Kostnaden är i nivå med föregående år.

Granskning av resultaträkning – nämnder och kommunstyrelsen

Granskning har skett mot respektive nämnds huvudbok som genom analytisk granskning. Vi har följt upp förändringar överstigande 2,25 % av respektive nämnds totala kostnader. Väsentliga förändringar i enskilda kostnadsslag mellan åren har följts upp på intervjubasis. Stickprovsgranskningen har spridits på olika nämnder.

Granskning av väsentliga balansposter

Slutsatsen är att balansposterna inte har några väsentliga avvikelser, alternativt avvikelser som vi inte har några invändningar mot.

Finansiell leasing i årsredovisning 2022

Under 2021 och 2022 har kommunen omklassificerat samtliga av sina hyreskontrakt av finansiell karaktär och redovisar nu dessa enligt principerna för finansiell leasing. Detta innebär att kommunen redovisar objekt som innehas enligt ett finansiellt leasingavtal som anläggningstillgång i

balansräkningen. Förpliktelsen att i framtiden betala leasingavgifter redovisas som en skuld i balansräkningen.

Vi noterar att komponentavskrivning sker på de tillgångar kommunen äger själva. Leasingkontrakt som redovisas enligt principer för finansiell leasing skrivs av utifrån den genomsnittliga livslängden för de olika komponenterna i tillgången.

Då långfristiga skulder enligt vår inledande riskanalys bedöms som väsentlig har en utökad detaljgranskning av posten utförts. Omräkning av ingående balans har skett till följd av redovisning enligt principer för finansiell leasing. Enligt RKR R5 ska summan av samtliga framtida minileaseavgifter, efter nuvärdesberäkning, redovisas som skuld. Hantering bedöms korrekt.

Materiella anläggningstillgångar

Då posten enligt vår inledande riskanalys bedöms som väsentlig har en utökad detaljgranskning av posten utförts. Kontroll har skett mot kommunens anläggningsregister samt avstämning av bokförda restvärden i jämförelse med anläggningsregistret. Denna granskning har skett utan avvikelser.

I granskningen har även stickprovsgranskning utförts avseende investeringar. Stickprovets syfte har varit att bedöma om investeringen är balansgill, dvs. om utgiften betingar ett långsiktigt värde för kommunen. Stickprovsgranskning har även utförts avseende förbrukningsinventarier för att bedöma om några kostnadsförda poster borde ha redovisats som investering.

Kommunen har fortsatt sitt arbete med att omklassificera sina hyreskontrakt av finansiell karaktär och redovisar dessa enligt principerna för finansiell leasing. Detta innebär att hyresavtalen redovisas som en tillgång i årsredovisningsraden Mark, byggnader och tekniska anläggningar i årsredovisningen. Granskning har skett för ett urval av hyreskontrakt för att verifiera att avtalen är av finansiell karaktär enligt RKR R5 Leasing. Vidare har kontroll av kommunens beräkningsfil gjorts samt bedömning av väsentliga antaganden i modellen. I vår stickprovsgranskning har vi noterat ett avtal som är registrerat med felaktiga uppgifter, vilket innebär att balansomslutningen blir 96,6 mnkr för hög, vilket anses som ett väsentligt belopp. Detta påverkar vissa av kommunens nyckeltal, exempelvis soliditet. Soliditeten som presenteras i kommunens årsredovisning är något lägre än faktisk soliditet till följd av detta. Vår bedömning är att detta inte påverkar en läsares bild av kommunens resultat eller finansiella ställning. Effekten på resultaträkningen är inte väsentlig.

Finansiella anläggningstillgångar

Då posten enligt vår inledande riskanalys bedöms som väsentlig har en utökad detaljgranskning av posten utförts. Den mest väsentliga delen i posten avser fordringar på koncernbolag (internbanksverksamheten) samt andelar i koncernbolag. Avstämning har gjorts mot kommunens cashpoolsystem (Nordea). Gällande värderingen av fordran och andelarna i koncernföretagen kan vi inte se att något nedskrivningsbehov föreligger.

Kontroll att posten har presenterats korrekt i årsredovisningen och att en notupplysning är kopplad till raden i balansräkningen har gjorts utan avvikelser.

Internbanksverksamheten

Kommunkoncernen har under 2021 ändrat sin hantering avseende upplåning av likvida medel. Utifrån tidigare hantering tog kommunen ett externt lån på det belopp som dotterbolaget behövde. Därefter lånade kommunen ut summan till bolaget. Skuldförbindelser tecknades och signades av part från bolaget och från kommunen. Detta skapade enligt uppgift mycket administration eftersom det blev många lån att hålla koll på. Numera har inte kommunen interna reverser utan bolagen har i stället en ökad limit på respektive bolags underkonto i Nordea. Detta innebär att en fordran på respektive bolag bokförs utifrån saldot på bolagets underkonto i cashpool systemet.

Inför varje år tar kommunfullmäktige ett beslut hur mycket respektive bolag får låna. Utifrån detta sätts limiten på underkontot i cashpool systemet. I och med att skulder varierar från dag till dag är det inte möjligt att skriva en skuldförbindelse på samma sätt som tidigare. Av den anledningen har skuldförbindelse tecknats utifrån beslutad limit på respektive konto i cashpool systemet. Vi har verifierat detta genom att hämta in kopior på skuldebrev. Vi noterar att det inte finns skuldebrev upprättat med Gävle Stadshus AB.

Eget kapital

Förändringen i eget kapital avser årets resultat, vilket är avstämt mot resultaträkningen. Vi konstaterar att ingående balans är korrigerad till följd av ändrade redovisningsprinciper då kommunen, som ovan nämnt, redovisar sina hyreskontrakt enligt principer för finansiell leasing. Hanteringen bedöms vara i enlighet med RKR R12 Byte av redovisningsprinciper, ändringar i uppskattningar och bedömningar samt rättelser av fel.

I rekommendationen framgår att de finansiella rapporternas jämförelsetal ska justeras som om den nya redovisningsprincipen hade tillämpats även tidigare år. Den ackumulerade effekten av ett byte av redovisningsprincip

ska redovisas som korrigeringspost i ingående eget kapital, om effekten av bytet kan fastställas med rimlig precision. Vi noterar att kommunen korrigerat ingående balans och jämförelsetal på fler ställen i resultaträkningen, balansräkningen, kassaflödesanalysen och noterna. Kontroll att posten har presenterats korrekt i årsredovisningen och att en notupplösning är kopplad till raden i balansräkningen har gjorts utan avvikelser.

Långfristiga skulder

Kommunen har tagit nya lån hos Kommuninvest om ca 155 mnkr. Detaljgranskning har skett genom kontroll mot engagemangsbesked från Kommuninvest och Nordea.

Vi noterar att statliga investeringsbidrag klassificeras som en skuld vilket bedöms korrekt hanterat.

Sammanställd redovisning

Gävle kommunkoncern genererar ett positivt resultat på 519,4 mnkr och består av resultatet för Gävle kommun som redovisar en vinst på 310,7 mnkr samt resultatet från bolag och förbund på 363,9 mnkr (efter hänsyn tagen till övriga bokföringsmässiga justeringar och elimineringar). Därutöver tillkommer sedan utdelningen till Gävle Stadshus AB på 155,2 mnkr. Årets utdelning är 61,6 mnkr högre än föregående år.

Gävle kommunkoncerns resultat är 949,9 mnkr högre jämfört med föregående år, vilket främst beror på kommunens resultat som ökat med 902 mnkr. De kostnader som främst påverkade kommunens resultat negativt föregående år var en jämförelsestörande post på drygt 700 mnkr avseende en engångskostnad i samband med en pensions-försäkringslösning samt en extraordinär kostnad avseende kostnader i samband med skyfallet, där största delen gick till Gävle Vatten AB som fick 250 mnkr i rörelsebidrag för att täcka beräknade skadeståndsanspråk.

Resultaträkning 2022-12-31	(mnkr)
Resultat Gävle kommun	310,7
Resultat bolag och förbund	363,9
Utdelning Gävle Stadshus AB	<u>-155,2</u>
Resultat Gävle kommunkoncern	519,4

Kommunfullmäktige beslutade 2021-12-13 att bevilja Gävle Vatten AB ett rörelsebidrag på 250 mnkr till följd av ökade kostnader efter översvämningen 2021. I beslutet framgår att Gävle Vattens kostnader årligen ska följas upp under perioden 2022 - 2026 och att en slutlig redovisning skall

ske efter år 2026, senast 2027-03-31. Visar den slutliga sammanställningen att bolagets kostnader inte uppgått till utbetalt rörelsebidrag skall Gävle Vatten återbetala mellanskillnaden. Vi har noterat att Gävle Vatten AB haft ett ärende på styrelsemötet i februari 2023 med status i skadeståndskraven och allt är under utredning. Hanteringen bedöms därmed i linje med kommunfullmäktiges beslut i december 2021.

Vår bedömning är att koncernens resultat- och balansräkning i årsredovisningen överensstämmer med granskade underlag och beräkningar.

2.1.3 Är resultatet förenligt med de mål som fullmäktige beslutat?

Kommunövergripande måluppfyllelse verksamhetsmål

De fem kommunövergripande målen utgör en del av Gävle kommuns styrmodell som har beslutats av Kommunfullmäktige. Från och med 2020 har Gävle kommun infört en ny styrmodell som bygger på tillitsbaserad styrning. I samband med detta har den tidigare styrmodellen, vilken utgick från balanserad styrning, ersatts. Effekten av detta är att kommunen numer har fem kommunövergripande verksamhetsmål. Dessa mål gäller för hela mandatperioden. Styrmodellen kompletteras med anvisningar från Styrning och stöd Gävle, om hur målstyrning och måluppfyllelse ska redovisas i såväl kommunens årsredovisning som nämnders och bolags verksamhetsrapport per helår. Enligt anvisningarna ska målanalysen bestå av två delar. Ena delen är en beskrivning av de viktigaste aktiviteterna som genomförts för att uppnå målet och vad som kan förbättras. Andra delen är en analys av utfallet eller den bedömda statusen på indikatorerna. Indikatorernas status ska bedömas på en tregradig färgskala (röd, gul och grön). När det gäller måluppfyllelsen ska den bedömas genom en sammanvägning av de två ovan delarna. En tregradig färgskala ska användas med följande gradering:

- Rött = stor avvikelse mot målet.
- Gult = målet är nära att uppnås men uppfylls inte helt.
- Grönt = målet är uppnått.

För helåret är bedömningen att alla de fem målen avseende verksamheten anses vara delvis uppfyllda.

Kraftigt förbättrade resultat i Gävles skolor

Målet anses vara delvis uppfyllt och består av fem indikatorer varav en är uppfylld, tre är ej uppfyllda och en indikator är delvis uppfylld. Gävle kommun har under flera års tid haft en bristande måluppfyllelse vad gäller skolresultaten. För att nå kraftigt förbättrat resultat pågår fortsatt arbete

med de långsiktiga insatserna kring utveckling av det främjande och förebyggande elevhälsoarbetet, nyanländas lärande, övergångar och överlämningar, systematiskt kvalitetsutvecklingsarbete samt med andra yrkeskompetenser för att avlasta lärare.

Utfallet för Andelen elever i åk 9 som är behörig till ett nationellt program på grundskolan har försämrats från 86,5 % föregående år och uppgick till endast 84,4 %. Man kan också se att målvärdet har höjts jämfört med föregående år till 87,2 %. Försämringen av utfallet i kombination med ett höjt målvärde innebär att målvärdet inte nås. För riket är siffran 85,3 %. Detta innebär att kommunen har ett sämre snitt än riket som helhet. Skillnaderna mellan könen minskade läsåret 2020/2021 betydligt och var enbart 0,8 procent till flickornas fördel, i riket var skillnaden närmare 2 procent. Detta läsår är andelen pojkar tydligt högre. En är utökad undervisningstid som till exempel sommarskola har gett resultatet att många har valt att läsa matematikkurser. Gävle kommun deltar i Europeiska Socialfondens projekt "Förebygga skolavhopp och hjälpa elever mellan 13-16 år att välja rätt utbildning". Samverkan i projektet sker med socialnämnden och Region Gävleborg.

Andelen gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 3 år har ökat något i jämförelse med föregående år då utfallet blev 72,7 %. Årets utfallet blev 73,2 %. Målvärdet på 74 % uppnås därmed inte. Gävles resultat ligger dock under snittet för riket som har ökat och uppgick till 75,2 %. Tidigare uppgifter från Skolverket och Skolinspektion visar på att den samlade frånvaron i gymnasieskolan har varit lägre än normalt sedan distansstudier infördes, detta synes gälla även för 2022.

År 2020 tog SCB beslut om en reviderad sekretesspolicy vilken innebär att uppgifter om fristående skolor omfattas av sekretess. Efter att frågan behandlats av Kammarrätten och vunnit laga kraft, har Skolverket gjort förändringar i vilken statistik som presenteras. Från och med 1 september 2020 presenteras endast statistik på riksnivå. Detta innebär att analyser med andra kommuner eller huvudmän inte kan göras. Det är enbart statistik från de kommunala verksamheterna som presenteras. För Gävles del är andelen elever som går i fristående verksamheter 22,2 % i grundskolan och 24,3 % i gymnasieskolan år 2021.

Andelen elever som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter avslutad gymnasieutbildning uppgick till 76,3 % vilket är sämre än föregående år då utfallet var 77,2 %. Målvärdet är 78 % och uppnås därmed inte. Rikets siffra har minskat marginellt och är 80,7 %. Det innebär att skillnaden mellan Gävle och riket ökar, detta efter ett par år med minskade skillnader.

För indikatorn andel elever som godkänns inom kommunal vuxenutbildning blev utfallet 78 % och målvärdet om 69 % uppnås. Detta är en minskning från föregående år, motsvarande siffra för utfallet var då 81,5 % och målvärdet var föregående år 68 %. Inom den grundläggande nivån av undervisningen är resultatet bättre än riket. Däremot är resultatet sämre än riket för gymnasial nivå. Vuxenutbildningen har även arbetat med att utveckla sitt systematiska kvalitetsarbete samt att fokusera på att förbättra studieresultaten och att minska avhopp och avbrott i studierna. Man arbetar även med att utveckla inflytande, tillgänglighet, likvärdighet och samverkan. Nya elever får träffa en studie- och yrkesvägledare för att dokumentera progressionssamtal.

Indikatorn Andel av befolkningen med minst treårig eftergymnasial utbildning har ökat något jämfört med föregående år och har nu ett utfall på 27 %. Målvärdet om 29 % uppnås precis som föregående år inte. Gävles resultat ligger 3 procentenheter under rikssnittet som var 30 %. Tillsammans med övriga kommunkoncernen ska kommunstyrelsen gemensamt bidra till insatser som leder till en god kompetensförsörjning. Det fördjupade och breddade samverkansavtalet med Högskolan kan bidra till att säkra kommunens och koncernens framtida kompetensförsörjning.

Indikator	Målvärde	Utfall	Status	Målvärde	Utfall	Status
	2021	2021	2021	2022	2022	2022
1 Andel elever i årskurs 9 som är behörig till ett nationellt program på gymnasieskolan	85,7 %	86,5 %		87,2 %	84,4 %	
2 Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 3 år.	71,9 %	72,7 %		74 %	73,2 %	
3 Andel elever som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter avslutad gymnasieutbildning	71 %	77,2 %		78 %	76,3 %	
4 Andel elever som godkänns inom kommunal vuxenutbildning	68 %	81,5 %		69 %	78 %	
5 Andel av befolkningen med minst treårig eftergymnasial utbildning	29 %	26 %		29 %	27 %	

Trygghet, sammanhållning och en välfärd att lita på i hela kommunen

För målet redovisas inget utfall för indikatorerna. Bedömningen av måluppfyllelse har endast gjorts från genomförda aktiviteter. Målet anses delvis uppfyllt. Målet består av fem indikatorer och är desamma som för

Kommunstyrelsen. Fyra indikatorer saknar utfall för 2022 och utfall saknades även föregående år. Detta innebär att en analys blir svår att göra. Utfallet för nöjd inflytandeindex som helhet uppgick 2020 till 36, vilket är detsamma som för 2019. För 2022 finns inga värden rapporterade i Kolada. Resultatet baseras på medborgarundersökningen från SCB. Utfallet för indikatorn förtroende har tidigare varit index 40 och indikatorns målvärde är index 43. Målvärdet på index för 2022 är 42. Inte heller här finns några utfall rapporterade i Kolada. Detta gör att jämförelser med riket blir svåra att göra.

Det fyra indikatorerna som saknar utfall är Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel % av befolkningen, Självskattat hälsotillstånd, Anmälda våldsbrott i kommunen, antal/100 000 inv, samt Förtroende. Avsaknaden av utfall medför att det är svårt att göra någon djupare analys av detta mål. Det finns inte heller några värden från föregående år.

Utfallet för vuxna biståndsmottagare med långvarigt bistånd, andel % av befolkningen har inte presenterats för 2022. Målvärdet för 2022 ligger på 1,91 % vilket är ett höjt målvärde jämfört med föregående år då målvärdet angavs som 1,4 %.

Utfall saknas för 2022 för Självskattat hälsotillstånd. Enligt kommunplanen mäter indikatorn andel av invånare 16-84 som angivit att det egna allmänna hälsotillståndet är bra eller mycket bra. Utfallet baseras på data på Folkhälsomyndigheten, Hälsa på Lika villkor samt från regionala enkäter.

Indikatorn invånare 16-84 med avsaknad av tillit till andra, har ett utfall på 31 %. Målvärdet ligger på 26 %. Resultatet baseras på data från fyra befolkningsenkäter. Motsvarande siffror för riket uppgår till 28 %, dock saknas utfall för vissa kommuner.

I övrigt noteras att anmälda våldsbrott i kommunen, antal/100 000inv för 2022 inte finns rapporterad i kommunens årsredovisning. Statistiken från Kolada visar dock ett utfallet på 1034 för år 2022 vilket innebär att målvärdet om högst 1100 uppnås, motsvarande utfall för riket är 964. Under 2022 har kommunstyrelsen genomfört olika aktiviteter kopplade till det kommunövergripande målet. Kommun har bland annat fortsatt arbetet med att samverka med socialnämnden för att säkerställa att kommunen bedriver ett aktivt våldspreventivt arbete och antar en strategi för hur Gävle ska bli en kommun helt fri från våld. Ett fortsatt arbete kring hur Gävle kommun ska organisera ett långsiktigt alkohol-, drog-, och brottsförebyggande arbete pågår.

Indikator	Målvärde 2021	Utfall 2021	Status 2021	Målvärde 2022	Utfall 2022	Status 2022
1 Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel % av befolkningen	1,4 %		—	1,91 %		—
2 Självskattat hälsotillstånd	76 %		—	77 %		—
3 Anmälda våldsbrott i kommunen, antal/100 000 invånare	980	1 067	—	1 100		—
4 Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)	22 %	30 %	—	26 %	31 %	◆
5 Förtroende	index 43	index 40	—	index 42		—

Påtagligt förbättrat företagsklimat

Målet anses som delvis uppfyllt. Målet består av fem indikatorer varav en anses uppnås, tre anses ej uppnådda och en saknar utfall. Indikatorerna är desamma som för kommunstyrelsen. Analys och kommentar till indikatorerna i årsredovisningen är begränsad.

Utfallet för NKI 2022, kommunens service till företag, väntas publiceras i april 2023. Preliminära siffror pekar mot ett uppfyllt/nära uppfyllt indikatorvärde och ett index på 72 och målvärdet är 75. För 2019 var utfallet 73 vilket var Gävles bästa resultat sedan mätningarna startade. Undersökningen utgår ifrån sex kategorier och ett utfall på 70 eller mer anses vara bra, de sex olika kategorierna är Brandskydd, Bygglov, Livsmedelskontroll, Markupplåtelse, Miljö- och hälsoskydd, Serveringstillstånd.

Indikatorn Nyregistrerade företag uppgick 2020 till 5,44 och målvärdet var 7. För 2021 saknades utfall för denna indikator, så även för 2022. Målvärdet ligger kvar på 7,2. Det kan dock antas att färre har valt att starta eget företag på grund av den osäkerhet som råder i samband med Covid-19 de senaste två åren tillbaka.

Den rankinglista som Svenskt Näringsliv rapporterade under hösten visade att Gävle kommun ligger på samma plats som föregående år, 271. Gävle kommun ligger således långt från uppsatt indikatorvärde. Gävles placering i ranking av företagsklimat har på senare år försämrats. 2019 tappade Gävle kommun 19 placeringar i ranking och placerade sig på plats 273. Året efter, 2020, tappade Gävle ytterligare placering och slutade på plats 279. Resultat förbättrades för 2021 och Gävle rankades på plats 271. Ranking för 2022 är densamma som 2021, plats 271. Detta innebär alltså ingen förändring mot föregående år. Ranking är beroende av ett antal delmoment som baserar sig på både statistik och svar från företag. I kommunplanen belyses särskilt vikten av fyra synpunkter

från näringslivet; attityder till företagande, kompetensbrist, upphandling och bemötande. I rapporten framgår att Gävle placerar sig på plats 283, både vad det gäller kommunpolitikernas attityder till företagande. Detta är en förbättring med en plats jämfört med föregående år.

Kommunalanställda tjänstemäns attityder till företagande ligger kvar på plats 284. På frågan om tillgång på arbetskraft med relevant kompetens har det skett en försämring från 192 till 198. Föregående år gjorde dock kommunen en markant ökning från plats 226 till 192.

Inom området upphandling har det skett en markant försämring jämfört med föregående år. Kommunen innehar nu platsen 251, man har fallit med 22 platser. Inom service och bemötande har kommun också tappat placeringar. Föregående år låg kommunen på 268. Årets värde ligger på 274. Det innebär att kommunen återigen tappar placeringar och de placeringar man uppnådde för 2021.

2022 års ranking bygger till två tredjedelar på en enkätundersökning till företagen som genomfördes under första kvartalet 2022 och ytterligare en tredjedel statistik från SCB och UC.

Arbetslösheten har till följd av pandemin ökat i hela landet och målet om högst 1,4 procentenheters avvikelse från rikssnittet uppnås inte. Utfallet om 2,5 % är detsamma som föregående år. Med hänvisning till coronapandemin de senaste åren samt det konjunkturläge som råder just nu bör viss försiktighet iaktas vid analys av indikatorvärdet arbetslöshetsavvikelse då osäkerhetsfaktorn bedöms vara fortsatt stor. Utvecklingen baseras på omvärldsfaktorer, inte enbart lokala händelser såsom aktiviteter genomförda av Gävle kommun.

Indikatorn för byggklar mark uppgick till 9 ha vilket innebär att målvärdet om 60 ha inte uppnåtts. Utfallet är en försämring jämfört med föregående år med 3,9 ha.

Det framgår att det är svårt att analysera och dra kompletta slutsatser utifrån utfallen på indikatorerna samt de resultat som finns tillgängliga. Detta beror på att vissa indikatorers utfall rapporteras på helår med ett eftersläp och inte finns tillgängliga vid tillfället för denna rapportering.

Sammantaget kan konstateras att Gävle kommun inte uppnår ett övergripande grönt resultat på de, för det övergripande målet, beslutade indikatorerna och dess utfall.

I analys av indikatorerna framgår att det är en spridning mellan utfallet av indikatorerna vilket försvårar analysen då exempelvis NKI pekar på ett

positivt utfall/nära uppfyllt indikatorvärde medan övriga indikatorer pekar på ett negativt utfall. Det belyses också att i vissa fall bygger indikatorerna på värden där utfallet inte speglar hela verksamhetsåret.

Kommunen har vidtagit flera åtgärder för att förbättra företagsklimatet, bland annat i form av att skapa en näringslivsavdelning. Ett näringslivsprogram är framtaget i samverkan mellan näringslivet, myndigheter och Gävle kommun i syfte att stärka det lokala näringslivet. En revidering av näringslivsprogrammet beslutades av kommunfullmäktige i september 2021. Samma år fattades beslut om att konsekvensanalys för beslut som rör näringslivet skulle göras. I ett första steg kom näringslivsanalysen att användas som ett beslutsunderlag för beslut som fattades i kommunstyrelsen. En analys kan upprättas när beslut om exempelvis detaljplaner, exploateringsprojekt eller strategiska program ska fattas. Syftet med konsekvensanalysen är ett mer systematiskt arbete med näringslivsfrågorna i Gävle kommun genom bättre beslutsunderlag.

Indikator	Målvärde 2021	Utfall 2021	Status 2021	Målvärde 2022	Utfall 2022	Status 2022
1 NKI, Kommunens service till företag	index 75	index 72		index 75	index 72	
2 Nyregistrerade företag	7,2 st			7,2 st		
3 Företagsklimat (ranking)	högst 110	plats 271		högst 100	plats 271	
4 Byggklar mark för företagande	minst 60 ha	12,9 ha		minst 60 ha	9 ha	
5 Arbetslöshet, avvikelse från rikssnittet (procentenheter)	högst 1,4%	2,5 %		högst 1,3%	2,5 %	

En modern samhällsplanering som möter nuvarande och kommande generationers behov

Målet bedöms som delvis uppfyllt. Målet består av sex indikatorer varav en anses uppfylld, två anses delvis uppfyllda och tre är ej uppfyllda. De indikatorer som inte uppnås är Antal hektar byggklar mark till näringslivet inom Gävle kommun, Andel av motorburen trafik som sker med kollektivtrafik, Antal cyklister vid fasta mätpunkter. Indikatorerna är desamma som för kommunstyrelsen.

Utfallet för nettotillskott av bostäder genom ny-, till- och ombyggnad nås inte. Utfallet blev 510 vilket kraftigt understiger målvärdet om 800. För att möta visionen om att Gävle kommun 2030 har 120 000 invånare krävs 800 bostäder/ år. Dock ökar inte invånarantalet i takt med visionen. Enligt statistikmyndigheten SCB uppgick befolkningen i Gävle kommun till 103 493 år 2022. Det innebär en folkökning med +357 personer under helåret 2022. Föregående år var ökning +486.

Många detaljplaner har antagits under året, vilket tyder på en redan god planberedskap med ytterligare cirka 900 bostäder vilket ger en planberedskap på cirka 2300 bostäder.

Byggklar mark till för företagande uppgick till 9 ha och målvärdet som var minst 60 ha mark uppnås inte. Utfallet för indikatorn Gävlebornas uppfattning om att leva och bo i kommunen blev 91,3 och når således målvärdet om 72. Detta ligger nära resultatet vad den genomsnittlige invånaren anser i riket, 92,4. Resultatet är hämtat från 1 600 slumpmässigt utvalda gävlebor (18 år eller äldre) i SCB:s medborgarundersökning hösten 2022. Dock redovisas ingen svarsandel för 2022, föregående år var svarsandelen 36 procent, vilket är en låg svarsprocent.

Utfallet för indikatorn andel av motorburen trafik som sker med kollektivtrafik ligger på 18,4 % och når inte målvärdet på 32 %. Minskade kollektivtrafikresor, cykelresor förbi mätpunkter och gående i stadskärnan kan alla bedömas vara ett resultat av våra förändrade arbetsmönster efter Covid-19. Detta gör det svårt att nå måluppfyllelse. Vad gäller indikatorn antal cyklister vid fasta mätpunkter är utfallet 4 978 och målvärdet ligger på 9 100. Föregående år var utfallet 3 994, således har en ökning skett. Utfallet för den sistnämnda indikatorn kan också hänföras till pågående pandemi, en ökning från 1,11 till 1,4 i jämförelse med föregående år.

Indikator	Målvärde 2021	Utfall 2021	Status 2021	Målvärde 2022	Utfall 2022	Status 2022
1 Nettotillskott av bostäder genom ny-,till- och ombyggnad	Lägst 800 st	701 st		Lägst 800 st	510 st	
2 Antal hektar byggklar mark till näringslivet inom Gävle kommun	Lägst 60 ha	12,6ha		Lägst 60 ha	9ha	
3, Gävlebornas uppfattning om att bo och leva i kommunen. Andel (%) som tycker "Ganska bra" eller "Mycket bra"	Lägst 71%	92%		Lägst 72%	91,3%	
4 Andel av motorburen trafik som sker med kollektivtrafik	Lägst 26 %	10,9 %		Lägst 32 %	18,4 %	
5 Antal cyklister vid fasta mätpunkter	Lägst 8 300	3 994		Lägst 9 100	4 978	
6 Antal gående i stadskärnan	Lägst 1,81 %	1,11 %		Lägst 1,88 %	1,4 %	

En ekologiskt hållbar och klimatneutral kommun

Målet bedöms som delvis uppfyllt. Målet består av sex indikatorer och alla har utfall för 2022. En indikator är grön, Bästa miljökommun, fyra indikatorer är röda och en är gul. 2021 redovisades inga nya värden. Nu finns värden för 2022 och en jämförelse med föregående år är därför möjlig. Värdena som redovisas är tagna ur miljöbokslutet för 2022.

Under 2020 uppdaterades det miljöstrategiska programmet och kommunen har under de senaste åren placerat sig i toppen av Aktuell hållbarhets kommunranking. Kommunen hamnar 2022 på placering 5. Föregående år hamnade Gävle kommun på plats 6 av 290 i kommunrankingen. Gävle kommun klättrar upp en placering. 2020 hamnade kommunen på plats 2. Målvärdet är plats 5. Dock placerade sig Gävle kommun i topp vad det gäller "Håll Sverige rent".

När det gäller indikatorerna för avfall i hushåll har utfallet förbättrats något jämfört med föregående år, 428 till 421 för 2022. Utfallet för skyddad natur ligger kvar på samma värde som föregående år, 4,4 %. Dock kan utläsas att indikatorn hade status gul föregående år men för 2022 är statusen röd, detta trots samma utfall. Detta beror på att snittet är lägre än Sveriges ekokommuner. Indikatorn för växthusgaser är fortfarande röd men har sjunkit något, från 2,85 till 2,67. Koldioxidutsläppen har minskat sedan 2017, men inte i den takt som krävs. Kvävedioxidhalten har tidigare mätts vid Södra Kungsgatan. Enligt indikatorn mäts nu halten vid Staketgatan. Målvärdet är 175 ggr/år och utfallet är 202. Värdet för kvävedioxid har alltså överskridits 202 gånger.

Indikator	Målvärde 2021	Utfall 2021	Status 2021	Målvärde 2022	Utfall 2022	Status 2022
1 Aktuell hållbarhets miljöranking Bästa miljö-kommun	5	6		5	5	
2 Utsläpp till luft av växthusgaser (ton CO ₂ -ekv/invånare)	0,97	2,85		0,86	2,67	
3 Vattenförekomster (sjöar och vattendrag) ekologisk och god kemisk status	35 %	27 %		40 %	26 %	
4 Skyddad natur totalt		4,4 %			4,4 %	
5 Uppmätt kvävedioxidhalt vid Staketgatan	175 ggr/år			175 ggr/år	202	
6 Insamlat hushållsavfall totalt, kg/person	400	428		400	421	

Årets måluppfyllelse för Gävle kommun har inte, i samma utsträckning som föregående år, påverkats av pandemin. Dock får man anta att förändrade arbetsmönster påverkar många verksamheter som har fått ställa om eller justera i sin verksamhet. Måluppfyllelsen för företagsklimat är fortfarande en utmaning och endast en av indikatorerna kopplad till målet om ett påtagligt förbättrat företagsklimat når måluppfyllelse, Bästa miljökommun. Samtidigt bedöms företagsetableringar, mål om arbetslöshet med mera har påverkats av pandemin och förändrade arbetsmönster.

Med tanke på demografiska faktorer såsom en åldrande befolkning och en stor andel yngre är det viktigt att så många möjligt i arbetsför ålder arbetar för att välfärden inte ska urholkas. Pandemin får antas ha skyndat på digitaliseringen och fler och fler rapporter kommer om att så kallade enkla jobb försvinner i allt större utsträckning. Utbildning kommer således vara en viktig faktor för att trygga framtida kompetenskrav. Skolan och skolresultaten är avgörande för att säkerställa tillgången till framtida arbetskraft. Att fullfölja grundutbildningen minskar dessutom risken för utanförskap och ett framtida bidragsberoende.

Det har tidigare påtalats att om antalet invånare ökar i den takt som förväntas kommer fler bostäder behövas. Dock ses en avmattning i befolkningsökningen. I en tidigare analys av kommunen visades på ett behov av 10 000 bostäder. Det är i dagsläget inte rimligt att anta att behovet kommer att vara så stort. Årets utfall visar dock på att befolkningsökningen är lägre än beräknat men om ökningstakten fortsättningsvis sker enligt prognos kommer en bristande måluppfyllelse vad gäller bostadsbyggandet få negativa konsekvenser.

Vi kommer att fortsätta följa utvecklingen av resultaten.

Finansiella mål och uppföljning av måluppfyllelse

De finansiella målen och verksamhetsmålen för god ekonomisk hushållning speglar kommunens ekonomiska ställning. Samtliga tre finansiella mål för god ekonomisk hushållning 2022 uppnås.

Resultatet ska långsiktigt uppgå till minst 1 procent av skatteintäkterna

Bedömningen i årsredovisningen är att målet uppnås.

Med resultat i detta mål avses resultat exkl. realisationsvinster och exploatering. Den indikator som är kopplad till målet har ett genomsnittligt resultat under senaste åtta åren som målvärde. Anledningen till detta är att det ekonomiska överskottet över tid bedöms vara viktigare än resultatet enskilda år.

Indikator:

Resultat i procent av skatteintäkter, skatter, generella statsbidrag och utjämning. Genomsnittligt resultat under de senaste åtta åren.

Målvärdet för indikatorn är satt till 2,5 % för 2022 och utfallet om 3,0 % når därmed det budgeterade överskottet under de senaste åtta åren.

Jämförelse med föregående år saknas i årsredovisningen. Utfall 2021 var även då 3,0 %.

Måluppfyllelse:

Sedan 2020 är det långsiktiga målet för kommunkoncernens resultat reviderat till 1 % från tidigare 2 %.

Revisionen noterar att målvärdet 2,5 % är oförändrat för året jämfört med föregående år. Enligt kommunplanen kommer målvärdet sedan sänkas igen årligen fram till 2025 då det är satt till 2,0 %. Det ekonomiska överskottet över tid bedöms vara viktigare än resultatet enskilda år.

I Gävle kommuns finansiella mål är det definierat att det är realisations- och exploateringsresultat som ska räknas bort från resultatet. Kommunens nettokostnader (exkl. realisations- och exploateringsresultat) ökar med 302 mnkr, vilket motsvarar en ökning om 4,6 %. Skatteintäkterna ökar även de med 4,6 %, vilket motsvarar 303,3 mnkr. Skatteintäkterna är 117,4 mnkr högre än nettokostnaderna 2022.

Gävle kommuns resultat exklusive realisations- och exploateringsresultat uppgår till 221,6 mnkr 2022, vilket är 3,2 % av skatteintäkter, skatter, generella statsbidrag och utjämning för verksamhetsåret.

Vi delar bedömningen som anges i årsredovisningen, att målet uppnås.

Kommunkoncernen har en långsiktig tillväxt i balans

Bedömningen i årsredovisningen är att målet uppnås.

Kommunkoncernens soliditet inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsåtagandet, som är den ena indikatorn till målet, uppgår till 35,4 %, och klarar målvärdet om 32,8 %. Detsamma gäller motsvarande indikator för kommunen, där soliditeten uppgår till 40,1 % vilket innebär att målvärdet om 34,2 % uppnås.

Kommunkoncernens skuldsättningsnivå har ett målvärde på 103 500 kr per invånare. Utfallet är 101 003 per invånare och kommunkoncernen klarar därmed målvärdet för 2022.

Vi delar bedömningen som anges i årsredovisningen, att målet uppnås.

Skattefinansierade investeringar har långsiktigt en hög självfinansieringsgrad.

Bedömningen i årsredovisningen är att målet uppnås.

Målet anses vara uppfyllt om självfinansieringen i kommunen överstiger 100 % och självfinansieringsgraden inklusive skattefinansierade verksamheter inom GFAB och AB Gavlegårdarna (ABG) över en åttaårsperiod överstiger 67 %.

Självfinansieringsgraden under den senaste åttaårsperioden uppgår till 89 % och överstiger därmed det långsiktiga målet om 67 % samt målvärdet satt till 69 % på årsbasis för kommunkoncernen. Även självfinansieringsgraden isolerat för 2022 om 69 % klarar målvärdet, satt till 41 %.

Kommunens egen självfinansieringsgrad, per år har ett utfall på 121 % och klarar målvärdet satt till 60 % för 2022. Indikatorn för avskrivningars andel av investeringar, kommunens egna har ett utfall på 29 % och därmed uppnås även det målvärdet om 18 %.

2.1.4 Uppfyller kommunen det lagstadgade balanskravet?

Balanskravet

Balanskravet är ett lagstadgat krav på ett positivt resultat, enligt en fastställd beräkningsmodell (kommunallag (2017:725) 11 kap. 1 §, 5 §).

Vi noterar att kommunen har för avsikt att för andra gången göra en avsättning till resultatutjämningsreserven (RUR). Årets resultat efter balanskravsjusteringar uppgår till 218,4 mnkr. Planerad avsättning till RUR om 149,0 mnkr lämnar ett balanskravsresultat om 69,4 mnkr. Beräkningsgrunden är årets resultat efter balanskravsjustering reducerat till 1 procent av summan av skatteintäkter och generella statsbidrag och utjämnings, vilket följer kommunens långsiktiga resultatmål. Balanskravet, det lagstadgade kravet på ett positivt resultat (exklusive realisationsvinster), är uppfyllt.

3 Fördjupad granskning

3.1 Granskning av ansvar, roller och befogenheter i politiska- och förvaltningsorganisationen

Bakgrund

I samband med beslut om ny politisk organisation och antagande av reglementen december 2018 förändrades förvaltningsorganisationen. Den tidigare organisationen med en nämnd en förvaltning ersattes av en förvaltning bestående av flera sektorer.

Kommunstyrelsen blev arbetsgivaransvarig och anställningsmyndighet. Personal är anställd under kommunstyrelsen och verkar inom berörda nämnders verksamhet. Nämnderna har fortsatt verksamhetsansvaret men ingen egen förvaltning att styra för utförandet av verksamheten. I och med att anställda är en central resurs i verksamhetens utförande blir nämnderna beroende av kommunstyrelsens tillhandahållande av anställda för att uppnå fullmäktiges mål och uppdrag. Detta kan få konsekvenser vad gäller nämndernas möjlighet att styra utförandet av verksamheten. Risk finns att arbetsgivaransvar och verksamhetsansvar mellan styrelsen och nämnderna inte är tillräckligt tydliggjort. Vidare har en form av beställar- och utförarsystem införts i förvaltningsorganisationen med kommunstyrelsen som utförare och nämnderna som beställare av förvaltningsstöd². Beställar- och utförarsystem ställer krav på tydlighet i relationen mellan kommunstyrelsen och nämnderna.

Beslutsfattandet kan påverkas av en förändring i förvaltningsorganisationen. Det gäller för nämnderna³ att se till att beslutanderätt delegeras till rätt delegat och att den beslutanderätt som delegeras är inom nämndens ansvarsområde. Om nämnden valt att delegera beslutanderätt ökar kraven på dess interna kontroll när en beslutsfattare beslutar på nämndens uppdrag.

Granskning av avtalshantering (2021) visade på brister i flera av nämndernas delegationsordningar när det gäller befogenhet att besluta om inköp och upphandling. Risk finns att nämnderna inte säkerställt att befogenhet att fatta beslut utgår ifrån kommunallag och kommunens regler samt styrdokument.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att bedöma dels om ansvaret för kommunens personal mellan kommunstyrelsen och nämnderna är tydligt, dels om styrelsen och nämnderna fördelat ansvar och befogenheter i enlighet med

² Med förvaltningsstöd avses stöd genom anställda för att utföra verksamhet.

³ Med nämnden avses: arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden, kommunstyrelsen, kultur- och fritidsnämnden, omvårdnadsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden respektive överförmyndarnämnden.

lagar, föreskrifter och kommunens styrdokument. Följande revisionsfrågor har identifierats:

Revisionsfrågor

- Har styrdokument fastställts som på ett tillräckligt sätt tydliggör roll- och ansvarsfördelning rörande personal mellan kommunstyrelsen och nämnderna?
- Har befogenhet att fatta beslut tilldelats i enlighet med aktuellt regelverk?
- Har arbetsmiljöansvaret i såväl politiska organisationen som förvaltningsorganisation fördelats enligt regelverk?
- Har uppföljning systematiska arbetsmiljöarbetet gjorts?

Granskningsresultat

Sammanfattande bedömningar:

Beställar- och utförarsystemet för förvaltningsstöd avseende anställda är inte införlivat i reglementen. Alltså att kommunstyrelsen ska tillhandahålla förvaltningsstöd medan nämnder ska beställa förvaltningsstöd för utförande av verksamhet. Hur beställar- och utförarsystemet ska hanteras internt behöver närmare framgå av ett styrdokument. Exempelvis vilka beslut nämnden får fatta inom ramen för sitt verksamhetsansvar vice versa kommunstyrelsen inom sitt arbetsgivaransvar. Därtill hur mellanhavanden mellan nämnden och kommunstyrelsen ska regleras och vilka villkor som ska ställas. Denna reglering aktualiseras genom nämndens revisionsansvar inför fullmäktige då nämnderna är beroende av kommunstyrelsens utförande. Regleringen blir förutsättningen för nämnden att kunna styra, leda, kontrollera och följa upp styrelsens utförande av verksamhet. Samtidigt behöver nämnden styra frågor kopplade till uppdraget som styrelsen utför. Alltså besluta om kvalitet, inriktning och omfattning för utförandet. Ovanstående är frågor som nämnden i normalfallet beslutar om i en organisation där nämnden styr över den egna förvaltningen.

Den verksamhet som nämnderna bedriver omfattas av arbetsmiljölagen. Det innebär att även arbetsmiljöansvaret behöver omfatta även nämnderna och inte enbart kommunstyrelsen. I nuvarande ansvarsfördelning behöver kommunstyrelsen i högre grad säkerställa, för att kunna försäkra sig att det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) fungerar, att den årliga uppföljningen genomförs i alla verksamheter. Arbetsmiljöansvaret är i princip fördelat i förvaltningsorganisationen. Riktlinjen för arbetsmiljö och hälsa som närmare anger kommunstyrelsens uppgifter i SAM behöver tydliggöras i hur styrelsen fördelar uppgifter till tjänstemän.

Befogenheterna att fatta beslut har i vissa delar inte fördelats enligt kommunallag, eller inom det ansvar som nämnderna har enligt sitt reglemente. Av styrdokument och intervjuer framgår att enbart kommundirektören är förvaltningschef och därmed den tjänsteman som enligt kommunallagen har befogenhet att vidaredelegera beslutanderätt. Styrelsen har dock gett sektorchef, som inte är förvaltningschef i kommunallagens mening, samma befogenhet som kommundirektör att vidaredelegera beslutanderätt. Konsekvensen är att vissa nämnder i sin delegationsordning också gett sektorchef befogenhet att vidaredelegera beslutanderätt. Vidare har en tjänsteman delegerat beslutanderätter till tjänstemän fast endast en nämnd kan delegera beslutanderätt. Det finns även exempel på beslutanderätter där det inte klart framgår vilken rätt som delegeras och beslutanderätter som inte ligger inom nämndens ansvar. Att fattade delegationsbeslut avseende anställda inte anmälts till kommunstyrelsen innebär att dessa inte vunnit laga kraft. Sammantaget behöver både kommunstyrelsen och berörda nämnder säkerställa en tillräcklig styrning, ledning och kontroll när en beslutsfattare beslutar på styrelsens eller nämndens vägnar.

Revisorerna begärde kommunstyrelsens och nämndernas yttrande:

Samtliga nämnder har inkommit med yttrande över rapporterna. Yttrandena bifogas till rapport. Nedan redovisas rekommendationer, nämndens kommentar och vår samlade bedömning.

Rekommendationer rörande beställar- och utförarsystem

- Revidera reglementen genom att införliva beställar- och utförarsystemet för förvaltningsstöd avseende anställda
- Ta fram ett styrdokument som definierar beställar- och utförarsystemet.
- Reglera kommunstyrelsens utförande av förvaltningsstöd avseende anställda. Regleringen bör innehålla de delar som nämnden behöver för att kunna styra, leda, kontrollera samt följa upp verksamheten i syfte att fullgöra sitt revisionsansvar.

Kommunstyrelsen kommenterar att någon uttalad beställar- och utförarmodell inte ska införas. Ett reglemente ska i huvudsak reglera nämndernas verksamhet och arbetsformer, vilket de gör idag. Revisorernas uppfattning att kommunstyrelsen ska tillhandahålla förvaltningsstöd avseende anställda är felaktig. Varje nämnd avgör själv, inom ramen för sin budget, vilken personal behövs och med stöd av kommunstyrelsens delegationsordning beslutar de om anställning.

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden, omvårdnadsnämnden och socialnämnden kommenterar i sitt respektive yttrande att det inte har införts någon beställar- och utförarmodell och ambitionen har heller inte varit att införa en sådan modell. Nämnderna menar att allmänt ska ett reglemente i huvudsak reglera nämndens verksamhet och arbetsformer vilket reglementena gör idag. Varje nämnd avgör själv inom ramen för sin budget vilken omfattning av personal som behövs, och sektorn genomför detta, till exempel genom anställningar av medarbetare.

Rekommendationer rörande kommunstyrelsens delegationsordning

Revidera delegationsordning så att:

- det anges vilken delegat som beslutar om arbetsgivarfrågor för enhetschefer.
- beslutanderätter om organisation preciseras närmare så att dessa beslut inte avser ärenden om mål, omfattning, inriktning eller kvalitet.
- Fastslå om beslut om anställning <sex månader är delegationsbeslut eller verkställighet och vilken tjänsteman som har befogenhet att fatta dessa beslut.
- Säkerställ att delegationsbeslut anmäls till styrelsen.

Kommunstyrelsen kommenterar att sektor styrning och stöd kommer under 2023 se över samtliga reglementen och kommunstyrelsens delegationsordning. Granskningen visar att styrelsen behöver vidta åtgärder för att förbättra processen kring anmälan av delegationsbeslut och hur delegationerna är utformade på arbetsgivarområdet.

Rekommendation rörande förvaltningschef

Revidera delegationsordning så att enbart förvaltningschef har befogenhet att vidaredelegera beslutanderätt.

Kommunstyrelsen kommenterar som ovan beskrivet att se över samtliga reglementen och kommunstyrelsens delegationsordning. En del i arbetet kommer vara att se över om det är lämpligt att i fortsättningen titulera kommundirektören som förvaltningschef och hur begreppet "förvaltning" används.

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden, omvårdnadsnämnden och socialnämnden kommenterar i sitt respektive yttrande att begreppet förvaltningschef i kommunallagen avser den person som är chef över nämndens förvaltning. Den omständigheten att kommunen, i reglementen och i kommundirektörens instruktion, uttalat att kommundirektören är

förvaltningschef över kommunens enda förvaltning medför inte att kommundirektören i strikt mening är den rättsligt giltiga förvaltningschefen – även om denne är chef över sektorcheferna. I stället är det sektorcheferna som i rättslig mening är förvaltningschefer över nämndernas förvaltningar och kommundirektören är chef över den förvaltning som finns under styrelsen. Sektorerna kan alltså, i juridisk mening, sägas motsvara nämndernas förvaltningar.

Rekommendationer rörande arbetsmiljö

- Revidera reglementen att även nämnderna är arbetsmiljöansvariga för den verksamhet som bedrivs av nämnden.
- Tydliggör riktlinje för arbetsmiljö och hälsa om hur kommunstyrelsen ska utföra de uppgifter som ankommer på styrelsen.
- Säkerställ att årlig uppföljning av arbetsmiljöarbetet görs i samtliga verksamheter.
- Se till att uppföljning av arbetsmiljön rapporteras till minst kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsen kommenterar att det i de olika styrdokumenterna finns vissa otydligheter i fråga om vem som är ansvarig för arbetsmiljön.

Frågan om nämndernas eventuella arbetsmiljöansvar behöver utredas närmare.

Vad gäller den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet konstaterar styrelsen att förvaltningen missat redovisa detta för år 2021 men att rutinen annars är att uppföljning av arbetsmiljön alltid ska rapporteras till styrelsen.

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden, omvårdnadsnämnden och socialnämnden kommenterar i sitt respektive yttrande att det finns utmaningar med att fördela arbetsmiljöansvaret mellan nämnder givet förvaltningsorganisationen. Likt kommunstyrelsen kommenterar dessa nämnder att frågan om nämnders eventuella arbetsmiljöansvar behöver utredas närmare. Särskilt med beaktande att de dessa nämnders förvaltningsstöd utgörs av en sektor, Vålfärd Gävle, där behovet av en sammanhållen, koordinerad, arbetsgivarpolitik är en förutsättning. Att dessa nämnder var för sig skulle ha arbetsmiljöansvar för funktionen sektorchef som utgörs av en (1) anställd skulle inte fungera rent principiellt och inte heller i praktiken.

Överförmyndarnämnden kommenterar att nämnden får avvakta kommunstyrelsens beslut om nämndens reglemente.

Rekommendationer till utbildningsnämnden

- Säkerställ att delegerad beslutanderätt utgår ifrån nämndens ansvar och uppgifter som den har enligt sitt reglemente.
- Säkerställ att delegerad beslutanderätt utgår ifrån nämndens delegationsordning eller beslut av nämnden.

Utbildningsnämnden kommenterar att ett av de granskade dokumenten rörande delegering av beslutanderätt inte beslutats av nämnden. Nämnden ser därför ingen anledning att yttra sig över innehållet i dokumentet utan hänvisar till kommunstyrelsens yttrande över granskningen.

Rekommendation till samhällsbyggnadsnämnden

Revidera delegationsordning så att:

- delegerad beslutanderätt utgår ifrån nämndens ansvar och uppgifter som den har enligt sitt reglemente.
- enbart förvaltningschef får vidaredelegera beslutanderätt. sektorchef inte kan överta alla delegerade beslutanderätter.

Samhällsbyggnadsnämnden kommenterar att ändring av delegationsordning är planerad till våren 2023. Inriktningen är att tydliggöra i delegationsordningen och i övriga styrdokument att nämnden följer den kommungemensamma tolkningen om att sektorchef är att likställas med förvaltningschef. Därtill se till att det inte uppstår otydligheter i delegationsordningen i förhållande till kommunstyrelsens delegationsordning.

Revisorernas slutsatser av granskningen

Revisorerna och nämnderna har olika syn på beställar- och utförarsystemet avseende förvaltningsstöd. Revisorerna hänvisar till flera politiska beslut såsom införande av gemensam vikarieanskaffning (bemanningenhet) och gemensam kompetensförsörjningsenhet. I dessa två delar är styrelsen utförare medan nämnderna genom sektorerna beställare. Kommunstyrelsen och nämnderna menar att det inte finns någon beställar- och utförarsystem och det finns ingen ambition att införa ett sådant system i berörda styrdokument.

Oavsett om organisationen innebär ett beställar- och utförarsystem eller inte ser revisorerna ett fortsatt behov av att i både den politiska organisationen och i förvaltningsorganisationen tydliggöra relationen och reglerna mellanhavandena mellan kommunstyrelsen som arbetsgivaransvarig och nämnderna som verksamhetsansvariga. I synnerhet när det kommer till bemanningsenhetens organisering och arbetssätt samt förmåga att tillgodose behovet av anställda som direkt får påverkan på nämndernas verksamhetsansvar. Vidare vill revisorerna lyfta att den otydliga gränsdragningen mellan arbetsgivaransvar och verksamhetsansvar tillika revisionsansvar kan få påverkan på en framtida ansvarsprövning, där en nämnd inte kunnat fullgöra sitt verksamhetsansvar på grund av att styrelsen inte fullgjort sitt arbetsgivaransvar.

Revisorerna konstaterar att kommunstyrelsen och nämnderna planerar att revidera berörda dokument avseende befogenhet att fatta beslut. När det gäller förvaltningschef har nämnderna och revisorerna även där olika syn på vem/vilka som förvaltningschef och därmed rätt att vidaredelegera beslutanderätt. Att kommunstyrelsen ska, i sitt arbete med att revidera olika styrdokument, utreda begreppen förvaltningschef och förvaltning ser revisorerna som en relevant åtgärd. Kommunstyrelsen delar revisorernas uppfattning att styrelsen behöver stärka sin återrapportering av fattade delegationsbeslut till styrelsen så att de vinner lagakraft.

Revisorerna konstaterar att kommunstyrelsen delar kommunrevisionens syn att det finns otydligheter hur arbetsmiljöansvaret fastställs i styrdokument. Att kommunstyrelsen och nämnderna behöver utreda frågan närmare är en relevant åtgärd. Vidare menar revisorerna att kommunstyrelsen behöver se till att uppföljning av arbetsmiljön redovisas till styrelsen så att den kan fullgöra sitt verksamhetsansvar.

Sammanfattningsvis är revisorernas ståndpunkt att frågorna ovan är av betydande vikt för både verksamhetens genomförande och kommunens styrning, varav frågorna kommer fortsättningsvis att följas noga.

Revisorerna i Gävle kommun

3.2 Uppföljning granskning av löneutbetalningsprocessen

Bakgrund

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna har en uppföljning gjorts av den granskning som gjordes 2020 - 2021 av löneprocessen i Gävle kommun (dnr 20REK18). Den rapporten innehöll ett antal olika allvarliga brister

i den interna kontrollen i löneprocessen. Delar av denna rapport sekretessbelades. Kommunstyrelsen utlovade i sitt yttrande en lång rad åtgärder. Tyvärr ser vi nu vid en uppföljning av de utlovade åtgärderna att det är ett fåtal som i praktiken genomförts fullt ut. Därmed kvarstår risker på nämndnivå där mycket av attester och kontroller behöver göras av chefer med personalansvar för att säkerställa att rätt personal får rätt lön och att avdrag görs för ledigheter, sjukdom, VAB och att lön stoppas när personal avslutar en anställning. Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar att tillhandahålla ett stöd i system och rutiner men även kontroller av att åtgärder vidtas. Kommunstyrelsen behöver också säkerställa att de som har attesträtt i verksamheterna också är de som tilldelats ekonomiskt ansvar och personalansvar av nämnderna.

Det kvarstår också risker för omedvetna och medvetna fel även i integrationer och vid bankutbetalningar. Att stora utbetalningsflöden säkerställs och att manuella sidorutiner för utbetalningar minimeras är oerhört viktigt. För att skydda personal från misstankar om medvetna felaktigheter måste kontroller göras löpande och dokumenteras.

Kommunstyrelsen är systemägare till personalsystemet Personec P och har därmed ett övergripande ansvar för den interna kontrollen i systemet och i de rutiner som ska tillämpas av styrelse och nämnder. Kommunstyrelsen ansvarar även för de integrationer som görs från system för schemaläggning som är lönegrundande och för integrationer till ekonomisystemet där kostnaderna redovisas. Överföringarna till bank av de medel som ska utbetalas i form av löner och arvoden måste vara säkerställda, liksom skatter och sociala avgifter.

Löneutbetalningsprocessen är kommunens största kostnadspost. Löner och sociala avgifter uppgick till 3,8 miljarder 2021.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med uppföljningen 2022 var att se hur mycket kommunstyrelsen åtgärdat och vad som kvarstår av kommunrevisionens rekommendationer från den tidigare utförda granskningen av löneprocessen.

Revisionsfråga	Bedömning
1) Har kommunstyrelsen säkerställt att en dokumenterad riskbedömning av löneprocessen genomförts?	uppfylld

2) Har kommunstyrelsen säkerställt att nämnderna beaktar lönehanteringen i sina internkontrollplaner med tillhörande riskbedömningar?	<u>ej uppfylld</u>
3) Har kommunstyrelsen säkerställt att styrelsen och nämnderna har kontroller som säkerställer att det finns fullständiga och korrekta underlag till samtliga lönetransaktioner?	<u>ej uppfylld</u>
4) Har kommunstyrelsen säkerställt att en fullständig dokumentation över lönehanteringsprocessen, rutiner, vilka manuella kontroller som ska utföras samt vilka kontroller som lönesystemet utför har upprättats?	<u>ej uppfylld</u>
5) Har kommunstyrelsen säkerställt att tidigare kontroller setts över samt kompletterats med kontroller inom områden där det saknas?	<u>ej uppfylld</u>
6) Har kommunstyrelsen säkerställt att det finns utförliga arbetsbeskrivningar kopplat till samtliga kontroller som ska genomföras?	<u>ej uppfylld</u>
7) Har kommunstyrelsen säkerställt att ansvarsfördelningen tydliggjorts kring kontroller och avstämning mellan HR Service och ekonomivdelningen?	<u>ej uppfylld</u>
8) Har kommunstyrelsen säkerställt att de kontroller som görs dokumenteras så att de blir spårbara?	<u>ej uppfylld</u>
9) Har kommunstyrelsen fattat beslut avseende vilka personer/befattningar som ska ha rätt att attestera/bemyndiga löneutbetalningen?	uppfylld
10) Har kommunstyrelsen säkerställt att det finns en samlad dokumentation över attesträtter för lönehantering?	<u>ej uppfylld</u>
11) Har kommunstyrelsen säkerställt att kontroller finns så att de personer/befattningar som ska ha rätt att attestera/bemyndiga löneutbetalningen är de som faktiskt gör det?	<u>ej uppfylld</u>
12) Har kommunstyrelsen säkerställt motsvarande i fråga 9–11) för nämnderna?	Se ovan 9-10
13) Har kommunstyrelsen säkerställt att kontroller finns för rätt beslutattestant gällande omföring av löner i styrelsen och i nämnderna?	<u>ej uppfylld</u>

14) Har kommunstyrelsen säkerställt att styrelsen och nämnderna tillsett att tid- och avvikelserapportering samt attest sker korrekt och i tid?	<i>ej uppfylld</i>
15) Har kommunstyrelsen säkerställt processen vid avslut av anställning så att risk för utbetalning av månadslön efter anställningens slut eliminerats?	<i>ej uppfylld</i>

Granskningsresultat

Sakkunnigas bedömning är att kommunstyrelsen ej vidtagit tillräckliga åtgärder för att den interna kontrollen i löneprocessen i Gävle kommun är tillräcklig och ändamålsenlig.

Av rapporten framgår att det saknas en medvetenhet om vilka beslut som kräver attest och betydelsen av att beslut attesteras, samt om skillnaden på arbetsrutiner och kontroller och därmed även syftet med kontroller för att säkerställa den interna kontrollen i löneprocessen. Utifrån de underlag sakkunniga tagit del av kan de se att det kvarstår ett flertal av de åtgärder kommunrevisionen tidigare rekommenderat. Därmed bedöms kommunstyrelsen ej ha säkerställt samtliga revisionsfrågor.

Kommunstyrelsens yttrande:

2.1 Arbetsrutiner och interna kontroller

2.1.1 Revisorernas granskning

Revisorerna konstaterar att kommunstyrelsen saknar arbetsrutiner och interna kontroller samt tydliggörande av syftet med dem interna kontrollerna i löneutbetalningsprocessen för styrelse och nämnder.

2.1.2 Kommunstyrelsens bedömning

Kommunstyrelsens bedömning är att det finns flertalet vidtagna åtgärder samt säkerställda arbetssätt och rutiner för löneutbetalningsprocessen. Styrelsen delar dock revisorernas slutsats att det finns vissa brister i den interna kontrollen i löneutbetalningsprocessen.

2.2 Internkontrollplaner

2.2.1 Revisorernas granskning

Revisorerna konstaterar att Kommunstyrelsen bör säkerhetsställa att nämnderna beaktar lönehanteringen i sina internkontrollplaner med tillhörande riskbedömningar.

2.2.2 Kommunstyrelsens bedömning

Kommunstyrelsen kan inte överpröva eller styra över andra nämnders beslut om internkontrollplaner. Nämnderna ska var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten. Nämnderna ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. (KL 6:6) Kommunstyrelsens bedömning är att informationen om internkontrollplan med tillhörande riskbedömningar inte fullt ut har beaktats av styrelsen. Styrelsen behöver fortsättningsvis beakta detta när man fattar beslut om styrelsens internkontrollplan.

2.3 Rapportering – och attesträtt

2.3.1 Revisorernas granskning

I rapporten framgår att det saknas en medvetenhet om vilka beslut som kräver attest och betydelsen av att beslut attesteras.

2.3.2 Kommunstyrelsens bedömning

Rapporterings- och attestansvar följer med chefsuppdraget vilket påverkar följsamheten i attestansvaret kopplat till befogenheterna i löneutbetalningsprocessen. Styrelsens bedömning är att fortsätta det redan identifierade behov av att tydliggöra detta i chefsuppdraget.

3. Avslutning

Sammanfattningsvis kommer Kommunstyrelsen att fortsätta att fullfölja arbetet med att säkerhetsställa löneutbetalningsprocessen i sin helhet så att den blir tillräcklig och ändamålsenlig.

Revisorernas slutsatser av granskningen

En större granskning genomfördes av revisorerna 2020 - 2021. Löner och sociala avgifter är kommunens största kostnadspost och uppgick till 3,8 miljarder 2021. Rapporten innehöll ett antal olika allvarliga brister i den interna kontrollen i löneprocessen. Kommunstyrelsen beslutade att anta yttrandet från Styrning och stöd som sitt eget 2021-06-08. Yttrandet innehöll en lång rad åtgärder.

Revisorernas har 2022 genomfört en uppföljning som visar att av de utlovade åtgärderna är det ett fåtal som i praktiken genomförts fullt ut.

Kommunstyrelsen är systemägare till personalsystemet Personec P och har därmed ett övergripande ansvar för den interna kontrollen i systemet och i de rutiner som ska tillämpas av styrelse och nämnder.

Av styrelsens yttrande över uppföljningen framgår att de delar revisorer-
nas slutsats att det finns vissa brister i den interna kontrollen i löneutbe-
talningsprocessen. Sammanfattningsvis kommer Kommunstyrelsen att
fortsätta att fullfölja arbetet med att säkerhetsställa löneutbetalningspro-
cessen i sin helhet så att den blir tillräcklig och ändamålsenlig.

Revisorerna i Gävle kommun

3.3 Samgranskning av hemsjukvård

Bakgrund

I februari 2013 tog kommunerna i Gävleborgs län över ansvaret för hem-
sjukvården och avtal som undertecknats av dåvarande landstinget och
kommunerna tydliggjorde respektive huvudmans ansvar. Dessa avtal har
sedan 2013 reviderats. Revisorerna i Region Gävleborg genomförde en
granskning under 2014 tillsammans med revisorerna i ett antal kommuner
i länet för att bedöma om nämnder/styrelser hos respektive kommun och
Region Gävleborg säkerställt en ändamålsenlig samverkan mellan hem-
sjukvården och regionens verksamheter. Granskningen påvisade ett antal
brister inom området.

Utifrån en bedömning av väsentlighet och risk har de förtroendevalda re-
visorerna beslutat att genomföra en samgranskning kring hemsjukvården
med Region Gävleborg och andra kommuner i länet som omfattar hem-
sjukvård i ordinärt boende. Samgranskningen kommer att fånga både det
regionala och det kommunala perspektivet.

Syfte och revisionsfrågor

Granskningens syfte är att bedöma att omvårdnadsnämnden har en ända-
målsenlig samverkan mellan hemsjukvården och regionens verksamheter.

Granskningen kommer att bedömas utifrån följande uppställda revisions-
frågor:

- Finns dokumenterade och aktuella avtal och överenskommelser avseende hemsjukvård och samverkan mellan region och be-
rörda kommuner?
- Genomförs uppföljningar av gällande avtal och överenskommel-
ser?
- Finns en fungerande organisation/samverkansformer på övergri-
pande och lokal nivå?
- Finns aktuella rutiner/riktlinjer för informationsöverföring mellan
aktörerna?

- Finns rutiner/riktlinjer för läkemedelsgenomgångar?

Granskningsresultat

PwC:s samlade bedömning är att omvårdnadsnämnden inte helt har en ändamålsenlig samverkan mellan hemsjukvården och Region Gävleborgs verksamheter.

Rekommendationerna från PwC till Omvårdnadsnämnden är att:

- säkerställa att det finns aktuella och upprättade överenskommelser mellan Gävle kommun och hälsocentraler i kommunen i enlighet med den mall som anges i det övergripande hemsjukvårdsavtalet. Detta för att följa hälso- och sjukvårdslagens krav.
- säkerställa att uppföljning av lokala överenskommelserna genomförs i enlighet med överenskommelsens bestämmelse kring uppföljning.
 - att uppföljningarna dokumenteras.
- vid uppföljning av de lokala överenskommelserna använda resultatet av genomförda analyser avseende avvikelser. Det förutsätter ett systematiskt arbete med att upprätta avvikelse rapporter.
- säkerställa att det sker en strukturerad uppföljning av hemsjukvårdsavtalet.
- säkerställa att det finns samverkansforum på operativ nivå där berörda beslutsfattare ingår.
- efterlevnad av rutiner/riktlinjer för informationsöverföring.
- säkerställa införandet och implementering av patientkontrakt.
- säkerställa följsamheten till rutinen för läkemedelsgenomgångar.

Yttrande från Omvårdnadsnämnden:

Revisorerna har begärt och fått ett yttrande från Omvårdnadsnämnden.

- 1. Finns dokumenterat och aktuellt avtal avseende hemsjukvård och samverkan mellan region och kommun?**

Samlad bedömning från revisionen: Ja

Omvårdnadsnämndens kommentar: Nämnden delar revisionens bedömning.

- 2. Finns dokumenterade och aktuella överenskommelser rörande läkarstöd i hemsjukvård?**

Samlad bedömning från revisionen: Nej

Omvårdnadsnämndens kommentar: Omvårdnadsnämnden delar revisionens beskrivning. Avtalsuppföljningar finns delvis och förnyas kontinuerligt då nya avtal måste upprättas i samband med ny verksamhetschef för hemsjukvård. Orsaken till att överenskommelserna mellan Gävle kommun och hälsocentralerna är inaktuella är att detta arbete prioriterats ner när pandemin har krävt att andra arbetsuppgifter prioriterats upp. Ett nytt arbetssätt i form av att redan vid revidering av avtal planera in uppföljningen håller på att implementeras. Dokumentation kring uppföljning skrivs som tjänsteanteckning och diarieförs fr o m 2022 för att säkra spårbarhet.

3. Genomförs uppföljningar av gällande avtal och överenskommelser?

Samlad bedömning från revisionen: Nej

Omvårdnadsnämndens kommentar: Utskott Vuxna, Länsledning ansvarar för hemsjukvårdsavtalet och dokumentet går igenom årligen. Att avtalet går igenom är inte synonymt med att avtalet följs upp, däremot kan utskottet signalera behov av revidering av avtalet om exempelvis yttre förutsättningar såsom exempelvis lagändringar skulle föranleda behov av detta. Aggregerad årlig uppföljning av hemsjukvårdsavtalet bedöms inte generera något värde relaterat till arbetsinsatsen eftersom de lokala variationerna kan vara stora. Verksamhetens "upplevelse" efter avtalsuppföljningen som genomfördes av externa konsulter 2018 var att man inte kände igen sig eftersom det blir för generellt vid en övergripande uppföljning. Det som däremot är oerhört viktigt att årligen följa är hur väl avtalet fungerar i det lokala sammanhanget. Denna uppföljning behöver ske i respektive kommun på verksamhetsnivå. Omvårdnadsnämnden delar revisionens uppfattning om att detta är ett utvecklingsområde som behöver prioriteras. Uppföljning av hur hemsjukvårdsavtalet fungerar lokalt bör tydligt framgå i patientsäkerhetsberättelsen. På så sätt blir utvecklingen dokumenterad och kan följas över tid. Hur väl hemsjukvårdsavtalet fungerar lokalt kan redan idag härledas i patientsäkerhetsberättelsen men detta avsnitt behöver klargöras och verksamhetschef enligt HSL:s ansvar för denna uppföljning behöver tydliggöras. Omvårdnadsnämnden delar också revisionens uppfattning om att det är viktigt att utveckla arbetet med analyser utifrån rapporterade avvikelser. Detta är också ett område som kommer att finnas med i arbetet med nämndens plan för patientsäkerhetsarbete som utgår från den nationella planen som utarbetats via Socialstyrelsen. Region Gävleborgs enhet för patientsäkerhet och vårdkvalitet har haft händelseanalysutbildningar för både kommunernas MAS och verksamhetschefer för att förbättra detta arbete.

4. Finns en fungerande organisation/samverkansformer på övergripande och lokal nivå?

Samlad bedömning från revisionen: Delvis

Omvårdnadsnämndens kommentar: Samverkan finns på såväl strategisk (Länsledning, Utskott Vuxna), taktisk (Förstärkt samverkan, MAS och chefläkarmöten) och på operativ nivå (verksamhetschefsmöten). Omvårdnadsnämnden delar uppfattningen om att det är viktigt att säkerställa att denna samverkan fortgår, samt att det är tydligt vilka frågor som bör hanteras på vilken nivå.

5. Finns aktuella rutiner/riktlinjer för informationsöverföring mellan aktörerna?

Samlad bedömning från revisionen: Ja

Omvårdnadsnämndens kommentar: Omvårdnadsnämnden instämmer i att informationsöverföring mellan huvudmän och vårdnivåer är en oerhört viktig patientsäkerhetsfråga som är ständigt aktuell. Nämnden vill dock poängtera att införande av patientkontrakt är ett uppdrag som regeringen riktat till landets regioner inom ramen för satsningen på God och Nära vård. Den kommunala hälso- och sjukvården är en samverkansaktör för regionerna i detta arbete men det är inte tänkt att den kommunala hälso- och sjukvården ska implementera egna patientkontakt.

6. Finns rutiner/riktlinjer för läkemedelsgenomgångar?

Samlad bedömning från revisionen: Ja

Omvårdnadsnämndens kommentar: Omvårdnadsnämnden instämmer i att det är viktigt att arbeta med att säkerställa följsamheten till rutiner. Ansvar för läkemedelsgenomgångar och uppdatering av läkemedelslistor åligger dock ansvarig läkare som inte finns i den kommunala organisationen och därmed utanför Omvårdnadsnämndens ansvarsområde. Vid uppföljningar med hälsocentralerna har frågan om läkemedelsgenomgångar och årsbesök lyfts då detta ej har uppfyllts från hälsocentralerna 2021. Svaret på orsaken till detta är att detta ej kunnat prioriteras med hänvisning till pandemin. Även läkemedelsgenomgångar och årsbesök är ett område som följs i patientsäkerhetsberättelsen.

Revisorernas slutsatser från granskningen:

Kärnan i de brister som föreligger är tillgången till läkare. Kommunen kan enligt ÄDEL-överenskommelsen inte anställa läkare. För detta är Om-

vårdnadsnämnden beroende av Region Gävleborg och avtalen med enskilda hälsocentraler. I granskningsrapporten framkom att det helt saknades avtal med två hälsocentraler rörande läkarstöd i hemsjukvård. Många avtal var inaktuella, vilket förklarades med pandemin och att annat prioriterats.

Samverkan finns på olika nivåer liksom informationsöverföring mellan regionen och kommunen. Rutiner för årliga läkemedelsgenomgångar finns, men efterlevnaden kräver läkare och tillgången på läkare brister, vilket är Region Gävleborgs ansvar.

Läkemedelsgenomgångar är mycket viktiga för medborgare som har eget boende och som har hemsjukvård. Här lämnas den enskilde medborgaren ensam med läkemedel förskrivna av olika läkare utan samordning. Detta riskerar att leda till olämpliga kombinationer av läkemedel som kan innebära onödiga besök på akuten eller inläggningar på sjukhus. Om läkemedelsgenomgångar inte kan säkerställas via läkare från Region Gävleborg finns alternativet att lösa detta via apotekare som också har kompetens inom läkemedelsområdet. Apotek erbjuder denna tjänst idag.

Revisorerna i Gävle kommun

3.4 Granskning av offentlighetsprincipen Stiftelsen fonden för större arbetarbostäder

3.4.1 Revisionsberättelse för stiftelsen Fonden för Större arbetarbostäder år 2022

Jag, av fullmäktige i Gävle kommun utsedd kommunal revisor, har, utifrån den auktoriserade revisorns granskning, bedömt stiftelsens räkenskaper, årsredovisning och styrelsens förvaltning för år 2022.

Jag har granskat hur verksamheten förhåller sig till lag och stadgar, om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om den interna kontrollen är tillräcklig.

I granskningen har jag biträttas av sakkunniga från revisionskontoret Gävle kommun och KPMG.

Granskningen har utförts enligt god revisionsred i kommunal verksamhet, med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och prövning.

Jag har granskat om stiftelsen har hanterat begäran om att ta del av allmänna handlingar i enlighet med Tryckfrihetsförordningen.

Mina iakttagelser från granskningen är att boende i stiftelsens fastigheter har begärt ut handlingar vid flera tillfällen under 2022 utan att få ta del av dem.

Stiftelsen är nära knuten till kommunen, då styrelse utses av kommunfullmäktige mandatperiodvis och årlig ansvarsprovning görs av styrelsen av kommunfullmäktige. Jurist vid KPMG har i en utredning visat att stiftelsen i lagens mening att betrakta som en myndighet. Därmed blir stiftelsens styrelse skyldig att lämna ut allmänna handlingar eller meddela ett överklagbart beslut om beslut tas att inte lämna ut handlingar.

Jag åberopar bifogad rapport.

Myndigheter har enligt Offentlighets- och sekretesslagens 5 kap. en skyldighet att registrera de allmänna handlingar som antingen har inkommit till eller upprättats hos myndigheten, dvs upprätta ett diarium. Då stiftelsen använder HSB som utförare i sin verksamhet finns avtal dels för fastighetsförvaltningen, dels för administrationen. I det senare avtalet regleras inte frågan om diarium.

Utifrån min granskning av hanteringen av allmänna handlingar har jag konstaterat att styrelsens efterlevnad av Tryckfrihetsförordningen varit mycket bristfällig för 2022. Stiftelsens styrelse har inte haft kännedom om sin skyldighet att efterleva Tryckfrihetsförordningen. Inte heller har styrelsen efterlevt Offentlighets- och sekretesslagen och haft ett eget diarium eller ett avtal som reglerar detta med sin utförare. Det uppdrag som styrelsen tilldelats av kommunfullmäktige har inte varit tydligt, men styrelsen har heller inte haft kontakt med kommunen då frågan aktualiserades med återkommande begäran om utlämnande av handlingar.

I granskningen av stiftelsens räkenskaper och årsredovisning har jag förlitat mig på den auktoriserade revisorns granskning och bedömning.

Jag bedömer sammantaget att styrelsen har utfört sitt uppdrag enligt stiftelsen Fonden för Större arbetarbostäders stadgar på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Jag bedömer att styrelsen inte har skött verksamheten på ett ändamålsenligt sätt då lagstiftning gällande allmänna handlingar inte efterlevts.

Jag bedömer att årsredovisningen är upprättad enligt årsredovisningslagen.

Utifrån min granskning tillstyrker jag att styrelsens ledamöter beviljas ansvarsfrihet.

Kommunal revisor utsedd av fullmäktige

3.5 Uppföljning granskning av donationsfonderna

Bakgrund

Under 2019 granskades donationsfonderna i Gävle kommun. Rapporten innehöll ett antal olika allvarliga brister i den interna kontrollen i hanteringen av donationsfonderna. Den största andelen fonder avser Utbildningsnämndens verksamheter. Fonder finns även riktade till Socialnämndens, Omvårdnadsnämndens, Kultur- och fritidsnämndens samt Kommunstyrelsens verksamheter.

Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar och utlovade i sitt yttrande en lång rad åtgärder. Detta avsåg bl a en digitalisering av ansökningarna och att Kommunstyrelsen skulle ta ett större ansvar för administrationen kring fonderna. Nämnderna ska enligt statuterna i fonderna besluta om utdelning från fonderna inom sina respektive verksamhetsområden. Nämnderna har i yttranden utlovat åtgärder för att stärka den interna kontrollen att fonderna hanteras på ett korrekt sätt enligt statuterna samt att ansökningar och utbetalningar hanteras med god intern kontroll.

Syfte och avgränsning

Syftet med granskningen är att göra en uppföljning under 2022 - 2023 av hur mycket kommunstyrelsen och utbildningsnämnden har åtgärdat och vad som kvarstår av kommunrevisionens rekommendationer från den tidigare utförda granskningen av donationsfonderna.

Revisionsfrågor

Utifrån syftet med granskningen besvaras följande revisionsfrågor:

1. Är dokumentationen tillräcklig för att följsamhet till donationsvillkoren ska kunna verifieras?
2. Är donatorns syfte med donationen tillgodosett?
3. Är mottagaren av donationsmedel i enlighet med syftet?
4. Är utdelat belopp i enlighet med donationsvillkoret?

5. Har mottagaren av donationsmedel utsetts i enlighet med villkoren i donationen?

6. Har e-tjänster införts?

7. Fattas skriftliga beslut av beslutsfattare enligt varje enskild donationsstiftelse?

8. Finns alla donationsstiftelser dokumenterade med text och inskannade dokument i en digital donationsbok?

9. Sköts all hantering av ekonomiavdelningen, Styrning och stöd?

Granskningen är i sin slutfas och återrapporteras under hösten 2023.

3.6 Granskning av kommunkoncernens krisberedskap

Bakgrund

Krisberedskap handlar om att förebygga, förbereda och hantera samtidigt lära av inträffad kris¹ eller extraordinär händelse². Det svenska krisberedskapssystemet bygger på tre grundprinciper:

Ansvarsprincipen: det ansvar som bland annat kommunen har kvarstår vid en kris.

Närhetsprincipen: kriser ska hanteras där de inträffar och av de som är närmast berörda och ansvariga.

Likhetsprincipen: aktörer inte ska göra större förändringar i organisationen än vad situationen kräver.

För krisberedskap finns ett regelverk³ som ställer närmare krav på hur kommuner ska bedriva sin krisberedskap. Ett av kraven är att ta fram olika dokument såsom risk- och sårbarhetsanalys och plan för hantering av extraordinär händelse. Kommunstyrelsen svarar för att ta fram dessa dokument i och med dess ansvar och uppgifter rörande krisberedskap i kommunkoncernen.

¹ Med kris avses händelse i fredstid som hotar grundläggande funktioner och värden i samhället.

² Med extraordinär händelse avses händelse som avviker från det normala och innebär en allvarlig störning eller att det finns en överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner.

³ Regelverket består av: a) lag om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap, b) förordning om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap, c) MSB:s föreskrifter (2015:5) om kommuners risk- och sårbarhetsanalyser och d) överenskommelse om kommunernas krisberedskap (MSB 2018–09779).

Kommunkoncernens krisberedskap styrs av olika dokument såsom reglementen, riktlinjer, plan och instruktion, vilka antogs mellan 2009–2018. Vissa av dokumenten antogs innan regelverket för krisberedskap senast ändrades (2019). För att förebygga, förbereda och hantera samtidigt lära av en händelse behövs en organisation med tydliga ansvar- och rollbeskrivningar. Samtidigt att utbildning och övning av förtroendevalda och tjänstemän sker regelbundet. Med kommunkoncernens olika verksamheter krävs en samordning av krisberedskap. I hantering av översvämningen har kommunrevisionen uppfattat att AB Gavlegårdarna inte upplevde att kommunkoncernens insatser samordnades. Bolaget upplevde att de stod ensamma att hantera effekterna av översvämningen för sig och sina hyresgäster.

Hantering av en händelse kräver att en beslutsfattare fattar beslut. Beslutsfattare kan vara nämnd, bolag eller tjänsteman. Vem som har befogenhet att fatta beslut styrs utifrån om händelsen hanteras i ordinarie linjeorganisation, enligt den så kallade ansvarsprincipen, eller genom aktivering av en särskild krisledningsorganisation där ytterst en krisledningsnämnd kan aktiveras. Befogenhet i ordinarie linjeorganisation utgår ifrån exempelvis reglementen, ägardirektiv, delegationsordning eller motsvarande dokument. Befogenhet i särskild krisledningsorganisation kan även utgå ifrån samma dokument men också från instruktion för krisledningsutskottet. Oavsett vilken organisation som styr är det viktigt att befogenheter i förberedelse inför en händelse är definierade så långt som möjligt.

Ett lagfäst krav är att kommunen inom sitt geografiska områdesansvar verkar för att olika aktörer i kommunen samverkar och uppnår samordning i bland annat planerings- och förberedelsearbetet. Samverkan och samordning i krisberedskap blir särskilt viktigt när kommunkoncernen omfattar nämnder, hel- och delägda bolag samt kommunalförbundet Gästrike Räddningstjänst.

En central del i krisberedskap är systematisk uppföljning och utvärdering för att säkerställa att det främst finns en tillräcklig krisberedskap. Det är lagfäst att rapportera till berörda myndigheter om kommunens generella krisberedskap. En annan del i uppföljning och utvärdering är att efter en händelse dokumentera erfarenheter och lärdomar som underlag för det fortsatta krisberedskapsarbetet. Under våren 2022 presenterades kommunstyrelsens egen utvärdering av hantering av Coronapandemin. Utvärderingen visade att vissa delar av hanteringen varit god samtidigt som det fanns områden som behöver utvecklas.

Kommunkoncernen de senaste åren drabbats av tre omfattande händelser (Corona-pandemin, översvämning och brand i ett höghus) vilka har

påverkat kommunkoncernens verksamheter och ekonomi. Dessa händelser har ställt krisberedskapens olika delar på prov. Förslaget är att granska kommunkoncernens krisberedskap och därmed förmågan att hantera en framtida kris eller extraordinär händelse.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att bedöma om dels krisberedskap bedrivs i enlighet med regelverk, dels om befogenhet att fatta beslut i en händelse uppfyller lagkrav.

Följande revisionsfrågor har identifierats:

- Har dokument antagits i enlighet med regelverk för krisberedskap?
- Har en organisation för krisberedskap med tydliga ansvar och roller säkerställts?
- Har utbildning och övning genomförts?
- Har befogenhet att fatta beslut tilldelats i enlighet med regelverk för krisberedskap och kommunallagen?
- Har samverkan och samordning skett där berörda aktörer involverats i krisberedskap?
- Har uppföljning av krisberedskap gjorts?

Avgränsning

Granskningen omfattar kommunstyrelsen, utbildningsnämnden, omvårdnadsnämnden, Gävle Vatten AB, Gävle Energi och AB Gavlegårdarna. Gävle Räddningstjänst ingår i vissa delar av granskningen.

Granskningens inriktning är på krisberedskapens delar: förebygga, förbereda och lära av. Det innebär att hantering av tidigare händelser inte granskas explicit. Däremot kan delar från hantering av dessa händelser ingå i granskningen.

Granskningen omfattar inte kommunkoncernens arbete enligt kapitel 3 – 7 i lag om kommuners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. Bestämmelserna i dessa kapitel reglerar bland annat förberedelser för och verksamheter under höjd beredskap, kommuners bistånd till andra kommuner och regioner eller enskilda samt hur den statliga ersättningen för krisberedskap används av kommunen.

4 Granskning bolag

Sammanfattningen av den grundläggande granskningen finns nedan per bolag.

Grundläggande granskningsrapporter har tagits fram för:

- Gävle Stadshus AB
- Gävle Parkeringservice AB
- AB Gavlegårdarna
- Gavlefastigheter Gävle kommun AB
- Gävle Hamn AB
- Gävle Energi AB
- Gästrike Ekogas AB
- Bomhus Energi AB
- Gästrike Vatten AB

4.1 Gävle Stadshus AB

Utifrån den grundläggande granskning som utförts gör yrkesrevisorerna nedanstående bedömningar och rekommendationer. Yrkesrevisorerna tar ställning till om verksamheten bedrivits på ett ändamålsenligt sätt, om ekonomistyrningen är tillfredsställande samt om den interna kontrollen är tillräcklig. Bedömningarna baseras på resultatet av revisionen inom de områden vi granskat.

Verksamhetens målstyrning

Yrkesrevisorerna bedömer bolagets målstyrning som ändamålsenlig. Bedömningen baseras på att målen stämmer överens med kommunens övergripande finansiella mål och att de uppfylls samt att ägardirektivets krav på aktieutdelning är uppfyllt. Beslut om bokslutsdispositioner för 2022 i koncernen har fattats i styrelsen 2023-02-08.

Ekonomistyrning

Yrkesrevisorerna bedömer bolagets ekonomistyrning som tillfredsställande. Bedömningen baseras på att aktieutdelning enligt ägardirektivet har verkställts under året. Avseende bolagets ekonomiska utfall i övrigt är det i paritet med budget. Styrelsen har under året fått löpande rapporter gällande ekonomiskt utfall för bolagskoncernen samt avvikelser gällande investeringar och fördyringar i driften för dotterbolag. Kontroll över utvecklingen av resultaten på dotterbolagsnivå är avgörande för moderbo-

lagets förmåga att uppfylla utdelningskraven i ägardirektivet kommande år och en viktig del i kommunens totala ekonomistyrning.

Intern kontroll

Yrkesrevisorerna bedömer bolagets interna kontroll som tillräcklig. Bedömningen baseras på egna iakttagelser och på samverkan med den auktoriserade revisorn. Riskanalysen är mer genomarbetad än tidigare och en internkontrollplan har beslutats under året. Återrapportering via bolagsstyrningsrapport har gjorts till kommunstyrelsen dels för moderbolaget, dels för dotterbolagen.

Lekmannarevisorernas uttalande Gävle Stadshus AB:

Vi bedömer sammantaget att bolagets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att bolagets interna kontroll har varit tillräcklig.

4.2 Gävle Parkeringsservice AB

Utifrån den grundläggande granskning som utförts gör yrkesrevisorerna nedanstående bedömningar och rekommendationer. Yrkesrevisorerna tar nedan ställning till om verksamheten bedrivits på ett ändamålsenligt sätt, om ekonomistyrningen är tillfredsställande samt om den interna kontrollen är tillräcklig. Bedömningarna baseras på resultatet av revisionen inom de områden vi granskat.

Utifrån den grundläggande granskning som gjorts via bolagets egen rapportering och dialogmöte med lekmanrevisionen gör yrkesrevisorerna nedanstående bedömningar och rekommendationer. Bolaget omfattas även av redovisningsrevision som den auktoriserade revisorn genomför och som resulterar i en egen revisionsberättelse. Den auktoriserade revisorn delar även ansvaret för granskningen av den interna kontrollen med lekmanrevisorerna.

Verksamhetens målstyrning

Yrkesrevisorerna bedömer bolagets målstyrning som ändamålsenlig. Bedömningen baseras på att bolaget har fem mål med tillhörande indikatorer, alla målen är kopplade till de kommunövergripande målen. Bolagets verksamhet har påverkats av Coronapandemin där restriktioner medfört svårigheter för bolaget att kunna bedriva sin verksamhet. Bolaget har dock vidtagit åtgärder och gjort omprioriteringar för att, så långt det har varit möjligt, uppnå målen.

Ekonomistyrning

Yrkesrevisorerna bedömer bolagets ekonomistyrning som tillfredsställande. Bedömningen baseras på att det i ägardirektiv för 2022 framgår att kravet på bolagets avkastning efter finansiella poster, exklusive värdejusteringar, men före bokslutsdispositioner är 7,0 mnkr varav 5 mnkr skall lämnas i aktieutdelning till Gävle Stadshus AB för vidareförmedling till Gävle kommun, bolaget uppnår avkastningskravet på 7 mnkr.

Bolaget har påverkats kraftigt av pandemin i form av minskad beläggning och därmed minskade intäkter under föregående år. Pandemin har fortsatt att påverka resultatet för bolaget för januari och februari. Efter de slopade restriktionerna såg bolaget dock en återhämtning av beläggning på både gatumark och anläggningar.

Vi noterar att bolaget arbetar med att anpassa verksamheten utifrån rådande förutsättningar för att nå de krav som finns i budgeten. Bolaget arbetar med att öka beläggningen på befintliga parkeringar samt att till skapa nya anläggningar, nya produkter och tjänster. Bolaget uppger även att man arbetar med att hitta nya affärsmodeller som tillför ett värde för både kund och bolag.

Intern kontroll

Yrkesrevisorerna bedömer bolagets interna kontroll som tillräcklig. Bedömningen baseras på att internkontrollplan, med tillhörande riskbedömning, är upprättad i enlighet med riktlinjer och har underställts styrelsen för beslut. Internkontrollplan med tillhörande riskbedömning har beslutats av styrelsen 2022-03-23. Internkontrollrapport är färdigställd och finns inlagd i Stratsys, dock är den ännu inte beslutad av styrelsen. Bolaget arbetar utöver kommunstyrelsens direktiv med intern kontroll enligt COSO-modellen

Då bolagets interna kontroll syftar till att information ska förmedlas på ett sådant sätt att beslutsfattare kan vidta erforderliga åtgärder om så behövs. I tidigare granskningar har rekommendationer framförts till bolaget. I årets grundläggande granskning har vi gjort en uppföljning av vidtagna åtgärder. Vi noterar att bolaget har vidtagit rekommendationen om att se över periodiciteten vad det gäller kontrollmoment kopplade till områden med hög risk. Inom ramen för arbetet med internkontrollplan och internkontrollrapport synes kontrollmoment kopplade till riskerna kontrolleras årsvis, detta framgår av internkontrollplanen för 2022. Dock har bolaget rapporterat kontrollmoment i internkontrollplanen vid styrelsemötet 2022-08-24.

Rekommendationer

Yrkesrevisorerna rekommenderar att periodiciteten ändras i internkontrollplanen framledes.

Lekmannarevisorernas uttalande Gävle Parkeringservice AB:

Vi bedömer sammantaget att bolagets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att bolagets interna kontroll har varit tillräcklig.

4.3 AB Gavlegårdarna

Utifrån den grundläggande granskning som utförts gör yrkesrevisorerna nedanstående bedömningar och rekommendationer. Yrkesrevisorerna tar nedan ställning till om verksamheten bedrivits på ett ändamålsenligt sätt, om ekonomistyrningen är tillfredsställande samt om den interna kontrollen är tillräcklig. Bedömningarna baseras på resultatet av revisionen inom de områden vi granskat.

Verksamhetens målstyrning

Yrkesrevisorerna bedömer bolagets målstyrning som ändamålsenlig. Bedömningen baseras på bolagsstyrelsen antagit en verksamhetsplan. I verksamhetsplanen redovisas mål, indikatorer och aktiviteter. Dessa är i linje med bolagets syfte. Uppföljning av måluppfyllelsen har skett i verksamhetsrapport för delår 2 respektive helår. Ett mål uppnås medan övriga uppnås delvis. Utfall redovisas för samtliga indikatorer och analys av indikatorernas utfall är detaljerad och begriplig. Bolagets bedömning av måluppfyllelse baseras på en sammanvägning av det arbete som genomförts under året och utfall samt status på indikatorer. Detta är i enlighet med kommunstyrelsens anvisningar. Jämförelse med föregående år är utfall en förbättring för flera indikatorer.

Vi konstaterar att bolaget beslutat att pausa all nybyggnation som inte startats. Detta innebar att under året nyproducerades sex lägenheter. Detta påverkar uppfyllnad av ägardirektivet att bolaget ska i kommunen under en femårsperiod (2021-2025) nyproducera totalt 750 lägenheter.

Ekonomistyrning

Yrkesrevisorerna bedömer bolagets ekonomistyrning som tillfredsställande. Bedömningen baseras på att bolaget redovisar ett positivt resultat på 86,3 mnkr, dock är det 13,7 mnkr lägre än budgeterat. Denna avvikelse förklarar bolaget i verksamhetsrapporten per helår. Vi konstaterar, utifrån styrelsens protokoll, att styrelsen följt den ekonomiska utvecklingen under året.

Intern kontroll

Yrkesrevisorerna bedömer bolagets interna kontroll som tillräcklig. Bedömningen baseras på egna iakttagelser och på samverkan med den auktoriserade revisorn. Internkontrollplan och internkontrollrapport har upprättats och fastställts av bolagsstyrelsen. Internkontrollplanen innehåller fullständiga beskrivningar för samtliga delar. Av internkontrollrapport framgår att alla risker följdes upp. Samtliga kontrollmoment har genomförts utan avvikelse.

Lekmannarevisorernas uttalande AB Gavlegårdarna:

Vi bedömer sammantaget att bolagets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att bolagets interna kontroll har varit tillräcklig.

4.4 Gavlefastigheter Gävle kommun AB

Utifrån den grundläggande granskning som utförts gör yrkesrevisorerna nedanstående bedömningar och rekommendationer. Yrkesrevisorerna tar nedan ställning till om verksamheten bedrivits på ett ändamålsenligt sätt, om ekonomistyrningen är tillfredsställande samt om den interna kontrollen är tillräcklig. Bedömningarna baseras på resultatet av revisionen inom de områden vi granskat.

Verksamhetens målstyrning

Yrkesrevisorerna bedömer bolagets målstyrning som ändamålsenlig. Bedömningen baseras på att bolaget har konkreta, mätbara och realistiska indikatorer som tydligt kopplar till de mål de är avsedda att mäta måluppfyllelsen av. Bolaget har i verksamhetsrapporten redovisat sina mål med en tydlig koppling till de fem kommunövergripande mål kommunfullmäktige beslutat.

Ekonomistyrning

Yrkesrevisorerna bedömer bolagets ekonomistyrning som tillfredsställande. Bedömningen baseras på att koncernens resultat håller sig inom ägardirektivet från kommunfullmäktige, aktieutdelning enligt ägardirektivet har verkställts under året och styrelsen har fått löpande rapporter gällande ekonomiskt utfall för koncernen.

Intern kontroll

Yrkesrevisorerna bedömer bolagets interna kontroll som tillräcklig. Bedömningen baseras på egna iakttagelser och på samverkan med den auktoriserade revisorn. Bolaget har under verksamhetsåret haft en genomgång i styrelsen med en uppdatering av analys av förutsättningarna för god intern kontroll, där styrelsen har godkänt koncernledningens förslag till COSO-modell.

Internkontrollplan har beslutats under året. Återrapportering via bolagsstyrningsrapport har avgivits i enlighet med årsredovisningslagen och svensk kod för bolagsstyrning. Bolagets internkontrollrapport kopplar riskerna till både de kommunövergripande mål kommunfullmäktige beslutat samt till de bolagsspecifika målen.

Rekommendationer

Yrkesrevisorerna rekommenderar bolaget att se till så att riskanalysen kopplar till både de kommunövergripande mål kommunfullmäktige beslutat samt till de bolagsspecifika målen.

Lekmannarevisorernas uttalande Gavlefastigheter Gävle kommun AB:

Vi bedömer sammantaget att bolagets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att bolagets interna kontroll har varit tillräcklig.

4.5 Gävle Hamn AB

Utifrån den grundläggande granskning som utförts gör yrkesrevisorerna nedanstående bedömningar och rekommendationer. Yrkesrevisorerna tar nedan ställning till om verksamheten bedrivits på ett ändamålsenligt sätt, om ekonomistyrningen är tillfredsställande samt om den interna kontrollen är tillräcklig. Bedömningarna baseras på resultatet av revisionen inom de områden vi granskat.

Verksamhetens målstyrning

Yrkesrevisorerna bedömer bolagets målstyrning som ändamålsenlig. Bedömningen baseras på att bolaget upprättat en verksamhetsplan, som föredrogs för bolagsstyrelsen. Däremot är den inte fastställd av bolagsstyrelsen. Vi bedömer att bolagsstyrelsen framgent behöver fastställa verksamhetsplanen, vilket så har skett genom att styrelsen fastställde verksamhetsplan för 2023 den 12 januari 2023. I verksamhetsplanen redovisas mål, indikatorer och aktiviteter. Dessa är i linje med bolagets syfte. Uppföljning har skett i verksamhetsrapport för delår 2 respektive helår. Alla förutom ett mål uppnås, det målet uppnås delvis. Utfall redovisas för samtliga indikatorer och analys av indikatorernas utfall är detaljerad och begriplig. Bolagets bedömning av måluppfyllelse baseras på en sammanvägning av det arbete som genomförts under året och utfall samt status på indikatorer. Detta är i enlighet med kommunstyrelsens anvisningar.

Ekonomistyrning

Yrkesrevisorerna bedömer bolagets ekonomistyrning som tillfredsställande. Bedömningen baseras på att bolaget redovisar ett positivt resultat på 38,9 mnkr, vilket är 22,2 mnkr högre än budgeterat. Vi konstaterar, utifrån styrelsens protokoll, att styrelsen följt den ekonomiska utvecklingen under året.

Intern kontroll

Yrkesrevisorerna bedömer bolagets interna kontroll som inte helt tillräcklig. Bedömningen baseras på egna iakttagelser och på samverkan med den auktoriserade revisorn. Internkontrollplan och internkontrollrapport har upprättats och fastställts av bolagsstyrelsen. Internkontrollplanen fastställdes först i oktober. Den innehåller fullständiga beskrivningar för samtliga delar förutom kontrollmoment där beskrivningarna varierar. För flera kontrollmoment ges ingen närmare beskrivning hur momentet ska genomföras. Framgent behöver internkontrollplanen innehålla närmare beskrivningar för alla delar i planen. Vi bedömer det som otydligt att kontrollmoment, som ska genomföras tertiäl/månad eller halvår, har genom-

förts innan interkontrollplanen fastställdes. Vi bedömer att internkontrollplanen framgent behöver fastställas av bolagsstyrelsen i början av året, vilket har skett för 2023 genom att internkontrollplanen fastställdes 2023-02-21.

Av internkontrollrapport framgår att alla utom två risker följdes upp. Kontrollmoment för dessa risker har genomförts utan avvikelser. Varför två risker inte följts upp förklaras av ett fel i verksamhetssystemet Stratsys när internkontrollrapporten skapades; felet upptäcktes under granskningen. Vi menar att bolaget behöver se till att internkontrollrapport överensstämmer internkontrollplan så att alla delar följer med i uppföljningen.

Lekmannarevisorernas uttalande Gävle Hamn AB:

Vi bedömer sammantaget att bolagets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att bolagets interna kontroll har varit tillräcklig.

4.6 Gävle Energi AB

Utifrån den grundläggande granskning som utförts gör yrkesrevisorerna nedanstående bedömningar och rekommendationer. Yrkesrevisorerna tar nedan ställning till om verksamheten bedrivits på ett ändamålsenligt sätt, om ekonomistyrningen är tillfredsställande samt om den interna kontrollen är tillräcklig. Bedömningarna baseras på resultatet av revisionen inom de områden vi granskat.

Verksamhetens målstyrning

Yrkesrevisorerna bedömer bolagets målstyrning som ändamålsenlig. Bedömningen baseras på att:

- Bolaget har antagit sju mål kopplade till fyra av kommunens övergripande verksamhetsmål. Ett av dessa uppnås delvis, resterande uppnås.
- Bolagets mål kopplat till kommunens finansiella mål uppnås.

Ekonomistyrning

Yrkesrevisorerna bedömer bolagets ekonomistyrning som tillfredsställande. Bedömningen baseras på att:

- Bolaget gör ett positivt ekonomiskt år med ett resultat på drygt 77 mnkr över budget, styrelsen har följt bolagets ekonomi kontinuerligt under året samt att bolaget lever upp till ägardirektiven gällande resultatkraven.

Intern kontroll

Yrkesrevisorerna bedömer bolagets interna kontroll som tillräcklig.

Bedömningen baseras på att:

- Bolaget har utvecklat sitt arbete med intern kontroll så att delar av styrelsen är aktivt involverade i framtagande av internkontrollplan och får löpande återrapportering under året.

Rekommendationer

Vi rekommenderar att styrelsen efterfrågar en dokumenterad sammanfattande analys av de genomförda kontrollerna vid del- och helårsuppföljning av den interna kontrollplanen som ett underlag för beslut om eventuella åtgärder.

Lekmannarevisorernas uttalande Gävle Energi AB:

Vi bedömer sammantaget att bolagets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att bolagets interna kontroll har varit tillräcklig.

4.7 Bomhus Energi AB

Utifrån den grundläggande granskning som utförts gör yrkesrevisorerna nedanstående bedömningar och rekommendationer. Yrkesrevisorerna tar nedan ställning till om verksamheten bedrivits på ett ändamålsenligt sätt, om ekonomistyrningen är tillfredsställande samt om den interna kontrollen är tillräcklig. Bedömningarna baseras på resultatet av revisionen inom de områden vi granskat.

Verksamhetens målstyrning

Yrkesrevisorerna har inte bedömt bolagets målstyrning då bolaget inte omfattas av Gävle kommuns, av kommunfullmäktige fastställda, mål. Vi kan dock konstatera utifrån granskning av protokoll att styrelsen följt

verksamheten under året genom muntlig rapportering och månadsrapporter.

Ekonomistyrning

Yrkesrevisorerna bedömer bolagets ekonomistyrning som tillfredsställande. Bedömningen baseras på att: Enligt verksamhetsrapporten för helåret visar bolaget ett rörelseresultat om 70,1 miljoner kronor vilket är 15,9 miljoner kronor bättre än budget.

Av styrelseprotokoll och månadsrapporter framgår även att styrelsen har följt den ekonomiska utvecklingen och fått återkommande rapporter under året.

Intern kontroll

Yrkesrevisorerna bedömer bolagets interna kontroll som tillräcklig. Bedömningen baseras på:

Styrelsen har på sina styrelsemöten under 2022 arbetat med utkast till internkontrollplan för 2023 och beslutade om den på sitt decembersammanträde.

Då bolaget endast ägs till 50 % av Gävle kommun så omfattas det inte av kravet på framtagande av en internkontrollplan enligt kommunen internkontrollreglemente. Vi ser positivt på styrelsens arbete under året och beslut om en internkontrollplan för 2023.

Lekmannarevisorns uttalande Bomhus Energi AB

Jag bedömer sammantaget att bolagets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Jag bedömer att bolagets interna kontroll har varit tillräcklig.

4.8 Gästrike Ekogas AB

Utifrån den grundläggande granskning som utförts gör yrkesrevisorerna nedanstående bedömningar och rekommendationer. Yrkesrevisorerna tar nedan ställning till om verksamheten bedrivits på ett ändamålsenligt sätt, om ekonomistyrningen är tillfredsställande samt om den interna kontrollen är tillräcklig. Bedömningarna baseras på resultatet av revisionen inom de områden vi granskat.

Verksamhetens målstyrning

Yrkesrevisorerna har inte bedömt bolagets målstyrning då bolaget inte omfattas av Gävle kommuns, av kommunfullmäktige fastställda, mål. Vi kan dock konstatera utifrån granskning av protokoll att styrelsen följt verksamheten under året genom muntlig rapportering och månadsrapporter.

Ekonomistyrning

Yrkesrevisorerna bedömer bolagets ekonomistyrning som inte helt tillfredsställande. Bedömningen baseras på att: Enligt ägardirektivet är de mätbara långsiktiga ekonomiska målen för bolaget:

* De långsiktiga ekonomiska målen är avkastning på sysselsatt kapital och skall uppgå till mer än 5 %, samt att soliditeten uppgår till minst 30 %.

Bolaget hade per 31 augusti 2022, efter det att Gästrike Återvinnare hade betalat ut sitt aktieägartillskott, en soliditet på 19,9% vilket inte uppfyller det långsiktiga målet i ägardirektivet. Totalt för 2022 har bolaget en soliditet på 19,3% och som nämnts ovan uppfyller det inte det långsiktiga målet om minst 30%.

En granskning av styrelsens protokoll visar att styrelsen följt bolagets ekonomi kontinuerligt under året. Vi har tagit del av en slutlig version av årsredovisningen. Den är ännu inte fastställd av styrelsen.

Intern kontroll

Yrkesrevisorerna bedömer bolagets interna kontroll som tillräcklig. Bedömningen baseras på att:

Styrelsen beslutat om en internkontrollplan för 2022 och följt upp den under året.

Lekmannarevisorers uttalande Gästrike Ekogas AB

Jag bedömer sammantaget att bolagets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Jag bedömer att bolagets interna kontroll har varit tillräcklig.

4.9 Gästrike Vatten AB / Gävle Vatten AB

Utifrån den grundläggande granskning som utförts gör yrkesrevisorerna nedanstående bedömningar och rekommendationer. Koncernen omfattas även av redovisningsrevision som den auktoriserade revisorn granskar och som resulterar i en egen revisionsberättelse. Den auktoriserade revisorn delar även ansvaret för granskningen av den interna kontrollen med lekmannarevisorerna.

Yrkesrevisorerna tar nedan ställning till om verksamheten bedrivits på ett ändamålsenligt sätt, om ekonomistyrningen är tillfredsställande samt om den interna kontrollen är tillräcklig. Bedömningarna baseras på resultatet av revisionen inom de områden vi granskat.

Verksamhetens målstyrning

Yrkesrevisorerna bedömer bolagets målstyrning som ändamålsenlig. Bedömningen baseras på att bolaget har fyra mål med tillhörande indikatorer. Av bolagets fyra strategiska mål bedöms att förflyttning mot målen har skett i två fall, Stort förtroende för våra VA-tjänster samt Långsiktig VA-försörjning. För övriga mål bedöms förflyttning mot målet ha skett men inte enligt plan.

Protokollsgranskning visar att styrelsen under året kontinuerligt har mottagit information om aktiviteter och uppföljning av verksamheten. Delårsrapporter har behandlats under sammanträden i juni och oktober.

Vår bedömning är att styrelsens ledning, styrning och uppföljning gällande måluppfyllelse 2022 har varit tillräcklig.

Ekonomistyrning

Yrkesrevisorerna bedömer bolagets ekonomistyrning som tillfredsställande. Vi bedömer att styrelsens ledning, styrning och uppföljning gällande ekonomi under 2022 varit tillräcklig och att ägardirektivet uppfylls.

Intern kontroll

Yrkesrevisorerna bedömer bolagets interna kontroll som tillräcklig. Bedömningen baseras på att internkontrollplan är upprättad i enlighet med riktlinjer samt har underställts styrelsen för beslut 2021-12-09. En riskanalys är även framtagen och den ligger till grund för interkontrollplanen som beslutats av styrelsen.

Aktiebolagslagen är tydliga med att den interna kontrollen är styrelsens ansvar. Vi ser positivt på att det i internkontrollplanen tydligt framgår att den ska stödja både ledning och styrelse i arbete med att säkerställa att arbetssätt och rutiner följs och att risker minimeras. Vidare bedömer vi det som positivt att riskerna har kopplats till bolagets strategiska mål. Vår bedömning är att internkontrollplanen i stort täcker in relevanta risker.

Granskningen av protokoll visar på att styrelsen har fått återrapportering om arbetet med den interna kontrollen under sammanträdena i juni och oktober månad.

Lekmannarevisorernas uttalande Gästrike Vatten AB:

Vi bedömer sammantaget att bolagets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att bolagets interna kontroll har varit tillräcklig.

Lekmannarevisorns uttalande Gävle Vatten AB:

Jag bedömer sammantaget att bolagets verksamhet har skötts på ett ändamåls enligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Jag bedömer att bolagets interna kontroll har varit tillräcklig.

5 Stiftelser 2022

Stiftelsernas årsredovisningar och revisionsberättelser blir inte alltid klara innan revisorerna i Gävle kommun lämnar sin redogörelse till fullmäktige. De större stiftelserna har också en auktoriserad revisor från KPMG. I de fall granskningen inte är avslutad kommer detta att kommuniceras med fullmäktiges presidium.

5.1 Donationsfonder

Donationsfondernas bokslut och förvaltning granskas av auktoriserad revisor från KPMG samt en förtroendevald revisor från kommunen.

Årsredovisningarna för dessa fonder, ett 80-tal, är klara. KPMG har lämnat revisionsberättelser tillsammans med den förtroendevalde revisorn. I den delen uttalar sig revisorerna gemensamt.

Den förtroendevalda revisorn gör en uppföljning av en tidigare granskning från 2019. Rapporten innehöll ett antal olika allvarliga brister i den interna kontrollen i hanteringen av donationsfonderna. Den största andelen fonder avser Utbildningsnämndens verksamheter. Fonder finns även riktade till Socialnämndens, Omvårdnadsnämndens, Kultur- och fritidsnämndens samt Kommunstyrelsens verksamheter.

Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar och utlovade i sitt yttrande en lång rad åtgärder. Detta avsåg bl a en digitalisering av ansökningarna och att Kommunstyrelsen skulle ta ett större ansvar för administrationen kring fonderna. Nämnderna ska enligt statuterna i fonderna besluta om utdelning från fonderna inom sina respektive verksamhetsområden. Nämnderna har i yttranden utlovat åtgärder för att stärka den interna kontrollen att fonderna hanteras på ett korrekt sätt enligt statuterna samt att ansökningar och utbetalningar hanteras med god intern kontroll.

Syftet med granskningen är att göra en uppföljning under 2022 - 2023 av hur mycket kommunstyrelsen och utbildningsnämnden har åtgärdat och vad som kvarstår av kommunrevisionens rekommendationer från den tidigare utförda granskningen av donationsfonderna. Granskningen är i sin slutfas och kommer att rapporteras till fullmäktige under hösten 2023.

5.1.1 KPMGs granskning donationsfonder

Donationsfondernas bokslut och förvaltning granskas av auktoriserad revisor från KPMG samt en förtroendevald revisor från kommunen.

Revisorn utsedd av fullmäktige gemensamt uttalande med den auktoriserade revisorn gällande Donationsfonderna:

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av stiftelsernas finansiella ställning per den 31 december 2022 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av förvaltarens förvaltning för stiftelserna år 2022. Enligt vår uppfattning har förvaltaren inte handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnande eller årsredovisningslagen.

5.2 Stiftelsen Större Arbetarbostäder

Stiftelsens bokslut och förvaltning granskas av auktoriserad revisor från KPMG samt en förtroendevald revisor från kommunen. KPMG lämnar en ren revisionsberättelse gällande den ekonomiska rapporteringen.

5.2.1 Revisionsberättelse för stiftelsen Fonden för Större arbetarbostäder år 2022

Jag, av fullmäktige i Gävle kommun utsedd kommunal revisor, har, utifrån den auktoriserade revisorns granskning, bedömt stiftelsens räkenskaper, årsredovisning och styrelsens förvaltning för år 2022.

Jag har granskat hur verksamheten förhåller sig till lag och stadgar, om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om den interna kontrollen är tillräcklig. I granskningen har jag biträttas av sakkunniga från revisionskontoret Gävle kommun och KPMG. Granskningen har utförts enligt god revisionsmetod i kommunal verksamhet, med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och prövning.

Jag har granskat om stiftelsen har hanterat begäran om att ta del av allmänna handlingar i enlighet med Tryckfrihetsförordningen.

Mina iakttagelser från granskningen är att boende i stiftelsens fastigheter har begärt ut handlingar vid flera tillfällen under 2022 utan att få ta del av dem.

Stiftelsen är nära knuten till kommunen, då styrelse utses av kommunfullmäktige mandatperiodvis och årlig ansvarsprövning görs av styrelsen av kommunfullmäktige. Jurist vid KPMG har i en utredning visat att stiftelsen i lagens mening att betrakta som en myndighet. Därmed blir stiftelsens

styrelse skyldig att lämna ut allmänna handlingar eller meddela ett överklagbart beslut om beslut tas att inte lämna ut handlingar.

Jag åberopar bifogad rapport.

Myndigheter har enligt Offentlighets- och sekretesslagens 5 kap. en skyldighet att registrera de allmänna handlingar som antingen har inkommit till eller upprättats hos myndigheten, dvs upprätta ett diarium. Då stiftelsen använder HSB som utförare i sin verksamhet finns avtal dels för fastighetsförvaltningen, dels för administrationen. I det senare avtalet regleras inte frågan om diarium.

Utifrån min granskning av hanteringen av allmänna handlingar har jag konstaterat att styrelsens efterlevnad av Tryckfrihetsförordningen varit mycket bristfällig för 2022. Stiftelsens styrelse har inte haft kännedom om sin skyldighet att efterleva Tryckfrihetsförordningen. Inte heller har styrelsen efterlevt Offentlighets- och sekretesslagen och haft ett eget diarium eller ett avtal som reglerar detta med sin utförare. Det uppdrag som styrelsen tilldelats av kommunfullmäktige har inte varit tydligt, men styrelsen har heller inte haft kontakt med kommunen då frågan aktualiserades med återkommande begäran om utlämnande av handlingar.

I granskningen av stiftelsens räkenskaper och årsredovisning har jag förlitat mig på den auktoriserade revisorns granskning och bedömning.

Jag bedömer sammantaget att styrelsen har utfört sitt uppdrag enligt stiftelsen Fonden för Större arbetarbostäders stadgar på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Revisorn utsedd av fullmäktige uttalande Större Arbetarbostäder:

Jag bedömer att styrelsen inte har skött verksamheten på ett ändamålsenligt sätt då lagstiftning gällande allmänna handlingar inte efterlevts. Jag bedömer att årsredovisningen är upprättad enligt årsredovisningslagen. Utifrån min granskning tillstyrker jag att styrelsens ledamöter beviljas ansvarsfrihet.

5.3 Stiftelsen Mindre Arbetarbostäder

Stiftelsens bokslut och förvaltning granskas av auktoriserad revisor från KPMG samt en förtroendevald revisor från kommunen. Granskningen av årsredovisningen pågår från KPMGs sida, men är ännu inte slutförd.

Revisorn utsedd av fullmäktige uttalande Mindre Arbetarbostäder:

Då granskningen av årsredovisningen ännu inte var klar 2023-04-26, har jag ännu inte kunnat slutföra mitt uppdrag för 2022 som revisor i stiftelsen Mindre Arbetarbostäder.

5.4 Stiftelsen Forsbacka Bruk

Stiftelsens bokslut och förvaltning granskas av auktoriserad revisor samt två revisorer utsedda av Gävle kommun och Föreningsrådet i Forsbacka som utser vardera en revisor och en ersättare. KPMGs granskning av årsredovisningen pågår.

Revisor utsedd av fullmäktige uttalande Stiftelsen Forsbacka Bruk:

Då granskningen av årsredovisningen ännu inte var klar 2023-04-26, har jag ännu inte kunnat slutföra mitt uppdrag för 2022 som revisor i stiftelsen Forsbacka Bruk.

5.5 De handikappades hus, Tullbomsgården

Stiftelsens bokslut och förvaltning granskas av en förtroendevald revisor från kommunen. Granskning är gjord och revisionsberättelse avgiven till Tullbomsgården vid årsmöte 2023-04-21.

Revisor utsedd av fullmäktige uttalande Tullbomsgården:

Jag bedömer att styrelsen har utfört sitt uppdrag enligt Stiftelsens stadgar, att verksamheten har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

5.6 Bomhus Folkets Hus

Föreningens bokslut och förvaltning granskas av en förtroendevald revisor från kommunen.

Revisor utsedd av fullmäktige uttalande Bomhus Folkets Hus:

Då årsredovisningen 2023-04-26 ännu inte var klar, har jag ännu inte kunnat slutföra mitt uppdrag för 2022 som revisor i Bomhus Folkets Hus.

Revisionsrapporter 2022

Revisorernas rapporter i sin helhet: [Kommunrevision – Gävle kommun \(gavle.se\)](http://kommunrevision-gavle.se) samt i Kommunstyrelsens och Kommunrevisionens diaries.

Grundläggande granskning:

Granskningsrapporter har tagits fram för följande nämnder och bolag.

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kommunstyrelsen ▪ Överförmyndarnämnden ▪ Utbildningsnämnden ▪ Omvårdnadsnämnden ▪ Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden ▪ Socialnämnden ▪ Samhällsbyggnadsnämnden ▪ Kultur- och Fritidsnämnden ▪ Valnämnden ▪ Gem. nämnd verksamhetsstöd ▪ Gem. nämnd företagshälsovård ▪ Gem. nämnd FOU välfärd och hjälpmedel 	<ul style="list-style-type: none"> • Gävle Stadshus AB • AB Gavlegårdarna • Gavlefastigheter Gävle kommun AB • Gävle Energi AB • Gästrike Ekogas AB • Gävle Hamn AB • Gävle Parkeringsservice AB • Gästrike Vatten AB
--	---

Redovisningsrevision:

- Delårsrapport 2
- Årsredovisning 2022 inklusive analys av måluppfyllelse

Fördjupade revisionsprojekt:

- Hemsjukvård, samgranskning med Regionens revisorer
- Granskning av ansvar, roller och befogenheter i politiska- och förvaltningsorganisationen
- Uppföljning granskning av löneutbetalningsprocessen
- Offentlighetsprincipen, Stiftelsen Större arbetarbostäder
- *Uppföljning granskning av donationsfonderna, pågående*
- *Granskning av krisberedskap, pågående*
- *Läkemedelshantering inom hemsjukvården och hemtjänst*

Granskningsrapporter från lekmannarevisorerna i

<ul style="list-style-type: none"> • Gävle Stadshus AB • Gavlefastigheter Gävle kommun AB <ul style="list-style-type: none"> ○ Gavlia AB ○ Gävle Drift & Service AB • Gävle Parkeringsservice AB • AB Gavlegårdarna • Gävle Hamn AB 	<ul style="list-style-type: none"> • Gävle Energi AB <ul style="list-style-type: none"> ○ Gävle Kraftvärme AB ○ Gävle Energisystem AB ○ Bionär Närvärme AB ○ Bomhus Energi AB ○ Gästrike Ekogas AB • Gästrike Vatten AB <ul style="list-style-type: none"> ○ Gävle Vatten AB
---	--